
BARÁT
LEVÉL

BARÁTI LEVÉL

BARÁTI LEVÉL

Paul
DESCHÊSNES

RÓMA
1967

© Linotypia-Tipografia Dario Detti
Via Girolamo Savonarola, 1
00195 Roma

« Mindenegyes világinak az Úr Jézus föltámadásáról és életéről kell tanúskodnia, és az élő Isten jelének kell lennie a világ előtt. Mindnyájuknak együtt és külön-külön — a maguk szerepe szerint — lelki gyümölcsökkel kell táplálniok a világot (Gal. 5, 22), és reá kell árasztaniok a Szentlelket, ama szelídek, szegények és békességesek lelkesítőjét, akiket boldogoknak hirdetett az Úr az evangéliumban (Máté 5, 3-9). Egyszóval « ami a lélek a testben, az legyen a kereszténység a világban » (Aranyszájú Szent János) ».

Az Egyházról szóló zsinati konstitúció IV. fejezetének végkövetkeztetése.

Honnan jön ez a levél?

Kedves Barátaim!

Egyszer kezetekbe kerül ez a levél, amelyet nektek szánok. Isten tudja, hogyan érkezik el hozzátok. Ha majd olvashatjátok, ezt Neki köszönhetitek: Ő juttatta el hozzátok. Igy valóban nektek szól!

Miért írok nektek, és ki ír így nektek?

Miért? Mert tudom, hogy egyedül vagytok, ismerem magányosságtok. Tudom, hogy megpróbáltatásaitokban nem egyszer arra gondoltatok, hogy senki sem törődik veletek. Barátot kerestetek, akihez szólhattok és aki megosztja minden gondotokbajotok. Talán sokszor túlságosan nehéz a szenvedés, talán néha a kétségbeesés kísért benneteket. Miért írok nektek? Hát éppen azért, hogy tudjátok meg: valahol messze, és mégis közel hozzátok, vannak testvérek, akiknek sorsa hasonló a tiétekhez, akik veletek küzdenek. Azért is, hogy segítsünk benneteket a hűség útján, hogy együtt keressük a meglodásokat. Új utakat kerestek, új lehetőségek nyílnak meg előttetek. S talán szeretnétek, ha mások, testvéreitek, akik szintén keresnek tapogatódzva, elmondanák tapasztalataikat, továbbadnák azt, amit ők is úgy kaptak barátaiktól. Miért írok nektek? Végső soron azért, mert egészen természetes az, hogy Krisztus testvéreinek nagy közössége egyetlen nagy Testet alkot, és ezért egyik tagnak gondja van a másikra. Ha az Ősegyházra gondolunk, az első keresztény századokra, világosan látjuk, mi a teendő. Akkor egészen természetes volt, hogy az

egyik helyi egyház testvérei köszöntötték és segítették a többieket, a távolibb egyházakat. Ma is, annyi évszázad után, az Ősegyházat éltető Lélekkel kell töltekeznünk, hogy együtt dobbanjon a szívünk. Ahogy Szent Pál apostol írta: « Az összes szentek köszöntenek benneteket ». Ez volt a keresztények testvéri üdvözlése. Ez a Levél mindenekelőtt testvéri köszöntés: annak a jele, hogy a távoli testvérek gondolnak tátok, hogy sorsközösséget vállalnak veletek, mivelhogy Krisztus Testének tagjait képezik veletek együtt.

És ki írja a levelet? Egy világi hívő. Egy azok közül, akikről régen azt mondották, hogy « az engedelmeskedő nyájból » való, de aki ma már örömmel fedezi fel az egész Egyházzal együtt, hogy « választott nemzetségből » való, hogy « királyi papsághoz » tartozik (1 Péter 2,9), mint minden megkeresztelt hívő. Egy « laikus » testvér tehát, aki — különösebb hivatás nélkül — hasonló azokhoz, akik azt gondolják, hogy nincs különleges hivatásuk. De aki hasszú évek során, lassan-lassan felfedezte, hogy az Úr minden embert hív és küld testvérei felé. Észrevenni ezt a hivatást és testvéreinkhez közeledni olyan természetes számunkra, mint a mindennapi kenyér. Egy egyszerű és szegény világi keresztény szól tehát hozzátok. Olyan, mint amilyen Te is vagy, gondolom. Olyan hívő, aki rádöbbent arra, hogy miképpen vállalta az Úr a szegénységet és hogyan árasztotta ki gazdagságát éppen e szegénységen keresztül. Olyan « laikus », aki, mint talán Te is, « látta » az Urat! Akit egész életére megjelölt ez az élmény és akinek el kell mondania, mily csodálatos az Úr hűsége, mily különösek útjai, amelyeken találkozhatunk vele és « megláthatjuk » Őt. De, mint az emmauszi tanítványok esetében is,

csak Ő nyithatja meg szemünket, hogy felismerjük Őt.

Egyházadból egy testvér, a sok közül, aki annyit kapott másoktól; azoktól, akiknek nagyságát sokszor nem ismerik, egyszerűen tovább akarja adni azt, amit ingyen kapott testvéreitől. Igy érik meg a mag és újra visszahull a földbe, hogy kicsírázzon.

Olyan testvér ír neked, aki valóban hisz a Kereszt megváltó titkában, mert megadatott számára, hogy megélje a halál és a feltámadás titkát. Tudja, hogy a halálból fakad az új élet, mert ha ma életben van, ezt egy másvalaki halálának köszönheti: először is Krisztusnak, azután pedig egy másik testvér halálának. A halálnak és életnek ez a titka nem kapcsolódik-e szorosan a Te mostani hivatásodhoz, Testvérem? S ha valaki rányitott e titokra, hallgathat-e róla?

Ime, ezért írom neked ezt a levelet. Csak azt osztom meg veled, amit magam is mástól kaptam. Sokáig haboztam, mielőtt írásba kezdtem, mert ismerem hibáimat; tulajdonképpen csak ezek a hibák az enyémek kizárólagosan. Minden más az Úr műve bennem. Ő adja magát Neked és nekem, szegényes közösségünkön keresztül.

Tehát e testvéri szeretettel közlöm itt veled azt, amit eddig még senkivel sem osztottam meg. Bárcsak friss víz lenne számodra a sivatagban, éltetője hitednek és reményednek, hogy felismerd e jelen keresztül, mennyire szeret téged az Úr!

Valóban, egészen egyedül vagyunk?

Pünkösd napja van ma. Balra az oltártól, egy felnőtt világi hívő olvassa fel állva a mai szentleckét. Újraéljük a csaknem 2000 év előtti eseményt, a Szentlélek kiáradásának történetét. Az Apostolok Cselekedetein keresztül hallgatom az Úr Szavát: « ...Mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen. Hirtelen, mintha csak heves szélvész közeledett volna, zaj támadt az égből... Majd pedig szétoszló, tüzes nyelvek lobbantak föl előttük... » (Ap. Csel. 2, 1-3). Élénken játszódik le szemünk előtt a jelenet. Ezek az egyszerű emberek atyáink a hitben. Elvakítja őket a bizonyosság és az öröm ragyogása. Megszabadultak a félelemtől, egy szempillantás alatt mindent megértettek (a Mester ígérete szerint, aki ezt mondotta: « A Vígasztaló ...megtanít majd mindenre és eszetekbe juttat mindent... » Jn. 14, 26). Ezek a megdöbbent emberek, akiket megszédített egy bizonyosság villámfénye és akik többé nem tudnak hallgatni a látottakról, kilépnek az utolsó vacsora teréből és hirdetni kezdik a tömegnek az Úr csodatetteit. Emlékszünk a tömeg reakciójára: megdöbbenés, félelem és gúnyolódás: « Tele vannak édes borral! ». S most Péter hangja hallatszik egész közelről; — ma is világosan halljuk az Apostol szavát, aki ezt hirdeti: « ...Isten Úrrá és Messiássá tette azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek » (Ap. Csel. 2, 36).

Csakugyan, 2000 évvel ezelőtt történt mindez, vagy most, ma reggel? Hallom: « Isten Lelke be-

tölti a világegyetemet, alleluja! E Lélek tart össze egységben mindeneket... ». Most hirtelen ennek az egységnek a gondolata ragad meg. Arra az egységre gondolok, amely Istenhez kapcsol minket és amely minden embert összefűz.

Egyedül vagyunk-e hát valaha is? Most mi is az ősközösségbe gyökerezünk. Egészen közelinek ismerjük fel első testvéreink arcát. Ezek a darabos és nagylelkű tanítványok, akiket ittassá tesz az öröm, a mi testvéreink. Péter, aki tegnap még megtagadta az Urat, most kiáll a tömeg elé és hozzánk is szól. Itt van János, akit Jézus különösen szeretett, András és Jakab, Júdás és Mátyás, Fülöp, Bertalan és Simon; itt vannak mindnyájan, akiket tegnap hiába kerestek a Kálvária csúcsán. Most mindannyian itt hallgatják Pétert. Ma a Szentlélek kiáradásával az Egyház véglegesen megszületett. És az őskeresztényekkel együtt mi ugyanehhez az Egyházhoz tartozunk. Hogyan hihetnénk akár csak egy pillanatra is, hogy egyedül vagyunk?

Rólunk beszélt Péter, ez heves Apostol, amikor ma reggel ezt mondotta: « Az igéret nektek és gyermekeiteknek szól, valamint azoknak, akik távol vannak ugyan, de akiket meghív magához Urunk Istenünk » (Ap. Csel. 2, 39). Ott vagyunk tehát jelen mi is, akik távol voltunk ugyan, de akiket meghívott az Úr. Itt vagyunk most, 2000 év után. Ugyanabból a fajtából vagyunk, mint őseink. A félénkek és gyengék fajtájából, azok közül, akik lángolnak és húzódoznak egyszerre, a jóakaratú emberek fajtájából. A szegények fajtájából vagyunk mindannyian, akikből az Úr Egyházát megalkotta. Péter, János, Jakab és András, ti valamennyien első apostolok és első testvéreink, és ti mindnyájan keresztény testvéreink a századok során, mindannyian hozzátok

tartozunk. Mi is gyengék és szegények vagyunk, és néha egyedül vagyunk, éhezünk; de ugyanakkor mi is hittünk és a Lélek nekünk is megadatott. Mi is Péterrel ismételjük: « ...Ezt a Jézust támasztotta föl az Isten: ennek mi mindannyian tanúi vagyunk ». (Ap. Csel. 2, 32-33). Ugyanabból az anyagból vagyunk és ugyanúgy meg vagyunk váltva. És ugyanazt a nyelvet beszéljük. Húsz évszázaddal később, de veletek együtt állítjuk, hogy mi vagyunk az Egyház.

Így tehát az első testvérekkel együtt, akik a Pünkösd ragyogásában tántorognak és akik a megpróbáltatás idején tanúskodnak a Feltámadottról, mi is az Egyház vagyunk. Hogyan hihetnénk hát akár csak egy pillatig is, hogy egyedül vagyunk?

Rátok gondolok most mise közben, távoli testvérem, a « Küzdő Egyház » tagjaira.

Egyre élesebben kirajzolódik arcotok és egészen közel kerülök hozzátok. Itt, ebben a gyülekezetben, plebániám közösségében, amely oly messze van tőletek, imámnak hatalma van, hogy életre hívjon titeket. Ma reggel összegyűltünk itt az oltár körül, ahol a pap bemutatja a szentmisét. Ti is jelen vagytok, nem felejtünk titeket. A Szentlélek hívta létre ezt a közösséget és ő az egység alapja. Veletek vagyunk tehát, és veletek együtt próbáljuk megoldani a ti problémáitokat is, veletek együtt nézzük sajátos hivatástokat és tanulunk tőletek, a legjobbaktól. Valóban azt gondoltátok, hogy egyedül maradtatok azon az úton, amelyen az Úr vezet benneteket?

Most a felajánlás előtt a különböző szándékokra imádkozunk: valaki olvassa a « litániát ». Egy világi hívő állította össze a könyörgéseket a mostani liturgikus közösség számára. Az egyes könyörgésekre

mintegy « megjelennek » azok, akik távol vannak, akikért imádkozunk. Láthatatlanul ide gyülekeznek ők is az oltár köré. Ti is jelen vagytok: együtt vagyunk. A Szentlélek gyűjtött össze minket a világ különböző tájairól. Most éppen rajtatok a sor: « Könyörögjünk azon keresztény testvéreinkért, akik szorongatások, megpróbáltatások között tanúskodnak hitükről! A Jótanács Lelke vezesse őket, az Erősség Lelke bátorítsa őket, és a Szeretet Lelke egyesítsen mindannyiunkat! Kérünk, Urunk, hallgass meg minket! ». A közösség egy szívvel-lélekkel könyörög: « Te Atyánk vagy, irgalmazz nekünk! ».

« Mise a világ felett », ahogy Teilhard de Chardin mondotta. Ez a mise folytatódik itt is. Most Krisztus maga lép szerény adományaink helyébe és könyörgésünket az Atya elé viszi.

Most majd Krisztus, az élő kenyér adja oda magát. Nem magányosan egyesülünk vele. Maga az Egyház fogadja Őt általunk: a mi közösségünk, amely egy sejtje a nagy Misztikus Testnek. Ti is itt vagytok velünk, távoli testvéreink, együtt járulunk az Úr asztalához.

« Menjetek békében, vége a misének! ». Hazamegyünk, de az imádság köteléke továbbra is összefűz bennünket. Naponta megerősödik közöttünk az egység.

Ti, magyar testvéreink, velünk jöttök haza, a műhelybe, az irodába, a betegszobába. Egyik szegény öreg magyar asszony írta: « Szegény vagyok, a kis nyugdíjból élek; nem tehetek sokat a perselybe, de önmagamat adom, együttérezve az egész világ bajával, főleg a hitükért küzdő testvéreimmel ».

Hát hogyan gondolhattátok, hogy egyedül vagytok? Az Egyház nem lenne Egyház, vagyis Közösség,

ha valóban így volna. Tudnotok kell, hogy sokan vagyunk, hogy azok a távoli testvérek is, akiknek sohasem láthatjátok az arcát, veletek vannak, és az imában, az áldozatban egyek veletek. Élen járunk az Isten Országának útján, és keressük a felétek vezető utat. Keressük az utat, amely veletek együtt az Üdvözítőhöz vezet minket.

Ti és mi, hogyan gondolhatnánk valaha is azt, hogy egyedül vagyunk?

Hitünk nem « vígasztalás » !

Nemrég két temetésen vettem részt. Az egyik egy fiatal, 17 éves fiúé volt, a másik egy néhány hónapos gyermeké.

Két keresztény család állott szemben a fájdalommal és a megpróbáltatással.

A kamaszfiú tele élettel, vidámsággal, érzékeny, és ragaszkodó volt. Boldogan csókolta meg anyját, mielőtt elindult hazulról. Az esti viszontlátásra! Magával vitte túrista-felszerelését. Szenvedélyes hegymászó volt. Ezen a napon egy nagyon meredek csúcsra kapaszkodtak fel kötélen; társait ő vezette. Vonzotta a csúcs, de tapasztalatlan társaira is ügyelnie kellett, hisz ő volt felelős értük.

Egy váratlan körülmény veszélyes helyzetbe hozta a hegymászókat. Ő volt a felelős, tehát ő vállalkozott arra, hogy megkísérelje a lehetetlent. Testvérei szolgálatában életét vesztette: meghalt, hogy a többiek élhessenek.

Amikor összezúzott testét megtalálták, már rég nem élt. Mégcsak utolsó istenhozzádot sem mondhatott barátainak.

Utolsó szavait naplójában találták, ahova időnként feljegyezte vágyait, fohászait. Kevéssel halála előtt ezeket írta füzetébe:

« Nagyon szeretem ezt a világot... Az a szeretet, amelyet az emberek iránt érzek, csakis Istentől jöhet: Isten szereti általam az embereket... Azok közé akarok tartozni, akik Krisztus szeretetéről tanúskodnak... Uram, Te határozod meg, hogy

hogyan tegyem ezt... Ő hív engem, és én válaszolok. Az ő akarata a boldogságom, mert Ő a Szeretet. Az Ő Akarata Szeretet ».

Most itt van ravatala a plebániatemplom hajójában, leterítve ifjúsági egyesületének zászlajával, mely jelmondatát viseli: szolgálni!

Népes családból származott. Ez a szorosan összeforrott, mélyen hívő család szinte ösztönösen megtalálta a helyes keresztény magatartást. Szinte érezni lehetett a szertartás alatt azt a hitet, amely arcukról sugárzott. Ez a hit nem valami keserű panasz volt, egy csalóka vígsztalás kétségbeesett keresése, hanem derűs bizonyosság, a valóság határozott állítása: a hit megismerteti a dolgok és események értelmét, a hit szemével az ember megragadja azt a láthatatlan Valóságot, amely túl van minden emberi szemfényvesztésen. E keresztények hitén keresztül mintegy láthatóvá lett a láthatatlan valóság.

A templom zsúfolásig megtelt. Száz és száz szülő, barát, ismeretlen férfi és nő jött el; a családapa alkalmazottai és munkatársai; hitetlenek is, vagy olyanok, akik nem tartották magukat hivőknek. A fiatal halott jelenlétében egy dolog mindenki számára világos volt: az életét feláldozó fiú tettét és a család magatartását egyedül a hit magyarázza meg. Amikor kijöttünk a templomból, egy meglett (hitetlen) férfi megjegyezte: « Hitük nem "vígasztalás », hanem egy (természetfeletti) valóság elővételezése ».

Erre a megjegyzésre gondoltam múltkor is, a másik temetésen, amikor azt a fiatal házaspárt láttam, amely első gyermekét veszítette el. Az Úr « adta » a gyermeket, hogy hamarosan visszavegye. Néhány nappal a kicsi születése után fehérvérűséget

állapítottak meg rajta... Az orvos néhány hetet adott neki. Szülei öt hónapig ápolták. Minden zúgolódás nélkül adták vissza a kicsit Teremtőjének.

Most ismét meglepett annak a láthatatlan valóságnak állítása, amelyre csak a hit vet fényt. Csak a hit adhatta ennek a fiatal, szenvedő anyának azt a nyugodt derűt. Ismét csak erre gondoltam tehát: a mi hitünk nem « vígasztalás »!

Testvérem! Hogyan is állunk mi a hittel? Mindenki életében vannak jelentős pillanatok, amikor érzi, hogy a hit magával ragadja. De a szürke hétköznapok során, a mindennapi küzdelemben, a kimerítő napi robotban, milyen szerepet játszik hitünk?

A hitetlenek közül egyesek azt hangoztatják, hogy a hit ópium. Nem fokoztuk-e le valóban erre a hitet? Hitünk valóban dinamikus elv, energiaforrás-e számunkra? Krisztus csupán távoli vígasz-e számunkra, vagy bennünk élő életelv-e; sóhajaink vetülete, avagy életünk eleven principiuma? Krisztus vígasztalónk-e csupán, vagy olyan életelv bennünk, amely mások vígasztalójává, testvérévé tesz minket?

Az eucharisztikus áldozat szenvedő és küzdő közösségünk középpontja. De ez az áldozat sóvárgásunk kifejezése-e csupán, avagy Krisztus áldozata, amelyben Ő adja magát, Ő adja magát teljesen (szabadon: « életemet senki sem veszi el, én magam adom oda azt »), hogy táplálékunk legyen, hogy mi is hasonlóképp cselekedjünk, vagyis önmagunkat adjuk?

Ez a Krisztus, akit magunkhoz veszünk, vajon kiáradó energia-forrás-e számunkra? Krisztus itt élt, járt-kelt közöttünk, Palesztina lakóinak hirdette az Örömhírt. S ma ugyanez a Krisztus itt él közöttünk,

bennünk. Mily távlatokat, lehetőségeket nyújtunk Neki a cselekvésre? Bennünk és általunk továbbra is hirdeti-e az Örömhírt? Avagy « kisajátítjuk » Őt, s lefokozzuk, hogy csak panaszaink és keserveink meghallgatója és vígasztalónk legyen?

Hogyan tevékenykedik Krisztus bennünk? Mennyire meg akarja Atyját dicsőíteni, mily hatalmas és tettrekész, csak hagyjuk Őt cselekedni! Mennyire törekszik általunk segíteni testvéreinket! Miben, hogyan akadályozzuk Őt?

Testvérem! Hitünk nem « vígasztalás ». Nem ópium! Annak a valóságnak szemlélése, amely a természetes értelem számára rejtve marad. Előrefeszülő lendület, Feléje, akinek jönnie kell, de aki máris itt van; bizonyos értelemben már eljött közénk. A hit végső soron annak az Istennek szemlélése, aki bennünk él, hogy kiárassza szeretetét. « Nem én élek, hanem Ő él bennem ». Halljátok: Ő él, Ő él...

Ez a mi hitünk!

« Választott nemzetség, királyi papság... »

Az Egyház Krisztus kereszthalálából és a Szentlélek erejéből született. Azon a reggelen a Szentlélek betört világunkba és az első apostolok kis csoportját világhódítókká avatta...

Ebben a pillanatban világosodik meg és teljesedik be az Úr Jézus szava, az apostoli küldetést kijelölő szavak: « Menjetek, hirdessétek az Evangéliumot minden népnek!... ».

S ettől az első pünkösdtől kezdve minden kereszténynek apostoli küldetése van. A megkeresztelt ember a századok során kutatja ennek a küldetésnek természetét, módozatait. Mindenkinek keresnie kell sajátos hivatását az Egyházban.

Testvérem, bizonyára tudod, hogy az Egyház manapság különösképpen számít a világiak küldetésére és igyekszik meghatározni a világiak és a papság együttműködését az apostolkodásban.

Volt idő, amikor talán elfeledték az Egyházban Szent Péter apostol szavait, melyeket a keresztény néphez intézett: « Ti (azonban) választott nemzetség királyi papság, szent nemzet, tulajdonul lefoglalt nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a sötétségből csodálatos világosságra hívott titeket. Ti, akik valaha nem voltatok nép, most Isten népe vagytok; akik azelőtt nem nyertetek irgalmat, most irgalomra találtatok ». (1 Péter 2, 9-10).

« Királyi papság! » Szent Pál apostol még világosabban kifejti ennek a « papságnak » értelmét: « Testvérek, Isten irgalmára kérlek titeket: Adjátok

testeteket (ömagatokat) élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen észszerű hódolatotok». (Róm. 12, 1).

Ezek és hasonló szentírási szövegek alapozzák meg a «választott nép» küldetését, «papi» hivatását. Hinnünk kell, Testvérem, hogy ez a küldetés keresztény létünk lényegéhez tartozik. Minden megkeresztelt ember, akár felszentelt pap, akár világi hívő, bizonyos alapvető papságra hivatott.

Természetesen, különbség van a világiak «lelki papsága» és a konszekrált egyházi férfi «miniszteriális papsága» között. Nem tárgyalhatjuk itt e teológiai kérdést alaposabban. De jegyezzük meg, hogy a II. Vatikáni Zsinat, amikor az Egyház természetéről, a püspöki kollegialitásról és a világiak apostoli küldetéséről tárgyalt, 10-15 évszázaddal visszanyúlt az egyháztörténelembe egészen, az első századok meggyőződéséig, hogy az Isten népének a világiak apostolságának természetét meghatározza. Igy tehát a Szentírás és az őskereszténység tiszta felfogásában kereste az Egyház tagjainak sajátos, egymást kiegészítő szerepét, küldetését.

P. Y. Congar O. P., aki már a Zsinat előtt nagymértékben hozzájárult tanulmányaival a kérdés tisztázásához, ezeket jegyezte fel a zsinati tárgyalások folyamán a világiak küldetésével kapcsolatban: «Az Egyház most kijavít egy jogi szemléletet, melyben az egyházi szervezetről és tekintélyről alkotott felfogás homályban hagyta a megkeresztelt ember ontológiai tulajdonságait, nevezetesen azt, hogy a hívő megtérőben van az Evangéliumhoz. Ily feltételek mellett, egészen természetes volt, hogy az Egyházat elsősorban az egyháziak, a papok alkották, akiknek a világiak csupán «ügyfelei» voltak. S most hogy állunk? Ma reggel a Szent Péter bazi-

likában meglepett bennünket az, hogy különböző nemzetiségű, főleg amerikai és olasz püspökök örömüknek adtak kifejezést, amikor hallották, hogy a világiakra vonatkozó szkéma elismeri a laikusok alapvető keresztény méltóságát... Nagyon jól tudjuk, hogy még igen sok a tennivaló..., de máris igen jelentős az egyetemes Egyház szintjén és az egyetértés szempontjából elért eredmény... Fokozatosan kialakul a keresztények léttani struktúrája, vagyis szentségi jellegük alkata, anélkül azonban, hogy teljesen eltörölné az eddig előtérben álló jogi szerkezetet. Ez a haladás nevezetesen abban nyilvánul meg, hogy ma már mindenki elismeri: a hívőt a keresztség avatja az Isten népének tagjává... ».

Ime, a világiak így nyerik vissza ősi méltóságukat: « Választott nemzetség », « királyi papság », hogy Isten dicsőségét hirdessék.

A világiak küldetését még világosabban így foglalhatjuk össze három pontban:

1) Amint Szent Péter idézett levele mondja: a « királyi papság » küldetése mindenekelőtt az, hogy « *Annak dicsőségét hirdesse,* Aki a sötétségből csodálatos világosságára hívta meg » (1 Péter 2, 9).

2) Szent Pál arra buzdította híveit, hogy « *ajánlják fel önmagukat* (= "adjátok testeteket...") élő, szent, Istennek tetsző áldozatul » (Rom. 12, 1).

3) A harmadik út pedig ez: *jelen lenni a világban, megszentelni* a teremtést, anélkül, hogy összekevernénk a szentet a profánnal.

Krisztus a *világba* jött, *hogy megváltsa* azt, hogy mindent őseredeti célja szerint megújítson, vagyis az Atyához vezessen vissza. Ma is, Krisztus második, végső eljöveteléig, az Isten népének az a hivatása, hogy ezt a krisztusi művet folytassa: meg-

szentelni, kibékíteni, megújítani mindeneket az Atya dicsőségére.

E feladat megvalósításában az egyházi rendet birtokló papság egészen sajátságos szerepet játszik, hiszen szolgálatával kagyelmet közvetít. De ugyanakkor a világiaknak is megvan a sajátos szerepük: mint kovász, jelen vannak a világban, hogy átalakítsák azt: Krisztust, az Igazságot, a Szabadságot és a Szeretetet jelenítik meg, hogy Ő átalakítsa e világot az Atya dicsőségére.

Krisztus találkozása a világgal olyan tevékeny és átalakító erőforrás, amely mindent megújít. Az Ő hathatós jelenléte a világban az üdvösség forrása.

A világban való jelenlét tehát elsősorban és különösen a «*világi*» (laikus) *keresztény hivatása: rajta keresztül találkozik Krisztus a profán világgal és általa szenteli meg azt.*

A szentéletű párizsi érsek, Suhard bíboros világosan kimondotta ezt már húsz évvel ezelőtt. Látva a francia nép elkereszténytelenedését, felrázta a tömegeket, életre hívta a munkáspapokat és így jelölte meg az Egyház hivatását: « Az evangélizálás teljes munkása sem az egyszerű megkeresztelt hívő, sem pedig a pap egyedül, hanem a keresztény közösség. Az alapsejt, az apostolkodás szerves magja egy « organikus összetétel », két elem elválaszthatatlan egysége: a pap-laikus egység ». (Suhard bíboros: *A pap a társadalomban).*

Testvérem, tudom jól, hogy nálatok, mint nálunk is, számtalan nehézség akadályozza ennek az eszménynek a megvalósítását. Ismerem jól helyzeteteket.

De lemondhatunk-e apostoli hivatásunkról? Ez csak úgy lenne lehetséges, ha lemondanánk keresztény hivatásunkról.

A leglényegesebb talán éppen ez: nem szabad lemondani a küldetésről. « Krisztus szeretete sürget minket ». Aztán keressük fáradhatatlanul, türelemmel, lemondással és kitáruló figyelemmel azt az új utat, amelyet Krisztus jelöl ki számunkra itt és most.

Lehetetlen, hogy Krisztus társul hív meg minket a világ megváltásában és ugyanakkor ne mutatna utat, ne teremtené meg a lehetőségeket!

Ne torpanjunk meg! Az apostolkodás bizonyos útjai le vannak zárva számunkra, de nincs lezárva minden út. Keresnünk kell a járható utakat, új lehetőségeket! És hogy megtaláljuk őket, talán le kell mondanunk kényelmünkről, elavult formákról, előítéletekről.

Az Írás szava szerint régit és újat kell előhoznunk keresztény kincseinkből. A külső formák változnak, fejlődnek, — a lényeg meg marad. Alkalmazkodnunk kell a változó világhoz megőrízve a lényeget.

S ez a lényeg: hirdetni Jézus Krisztust!

Apostolkodás? Átlátszóvá lenni Krisztus előtt

Az előbb próbáltuk közösen meghatározni, mi is az Egyház apostoli küldetésének lényege, mi a kereszténveknek, az Egyház tagjainak hivatása.

Most szeretnék még lerögzíteni néhány gondolatot az apostolkodással kapcsolatban; veled együtt keresni néhány lehetőséget, kicserélni tapasztalatainkat.

Mi is az evangélizálás végső fokon? Ha apostolok akarunk lenni, mi a küldetésünk, egészen konkréten milyen módszert kell alkalmaznunk?

Az evangélizálás? Mindeneelőtt: hirdetni Krisztust, « megtéríteni » a világot, vagyis elvezetni a Jézus Krisztusban való hitre. Hirdetni Krisztust, tanúságot tenni feltámadásáról. Vagyis egy eseményről, egy Személyről kell tanúságot tennünk.

Hogy világosan lássunk, mindig a Szentíráshoz kell visszatérnünk. Nagyon szeretem azt a jelenetet az Apostolok Cselekedeteiből, amely Fülöp diákónus esetét mondja el, aki bizonyára az első « térítő » volt. Ismerjük a történetet (lásd: Ap. Csel. 8, 26-40). Angyali indításra Fülöp útrakel és a Jeruzsálemből Gázába vezető úton találkozik az etiópok királynőjének főkincstárosával, aki hazatérve Jeruzsálemből kocsiján Izaiás prófétát olvasgatja. Fülöp melléje szegődik és az etióp ember kérésére megmagyarázza neki a próféta szövegét (Iz. 53, 7-8: a szenvedő Szolgáról, aki életét adja sokakért). Fülöp az Írásból kiindulva « Jézust hirdette neki ». Jézus szen-

vedéséről és feltámadásáról tesz tanúságot, mire az etióp kész elfogadni Jézus hitét és megkeresztelkedni. « Erre megállíttatta a kocsit. Fülöp és az udvarnok bementek együtt a vízbe, s Fülöp megkeresztelte őt ».

Ez az esemény az Ősegyház evangélizálási módszerét rögzíti. Evangélizálni annyi, mint hirdetni Jézust, akit az Atya feltámasztott és Úrrá tett. Vagyis tanúságot tenni a Feltámadottról, hogy így mások is higgyenek Benne.

Ezzel a meggyőződéssel kapcsolatban egész gondolatsor merül fel. Az igaz, hogy meg vagyunk győződve erről: az evangélizálás Krisztus hirdetése. De hogyan hirdessük Őt? Hogyan szóljunk Krisztusról? Hogyan közvetítsük Őt?

Köteteket írhatnánk e kérdésről és még akkor sem tárgyalnánk kimerítően. Itt csupán néhány szempontot emelünk ki. Mindenekelőtt pedig egy élményt szeretnék elmondani, egy alapvető « felfedezést » közölni, hiszen ebből az alapvető felfedezésből megérthetjük az apostoli hivatást, melyről beszélünk.

Egy egészen szegény, « elkereszténytelenedett » munkásnegyedben történt. Egyik este egy barakkban gyűltünk össze fiatalokkal. Külföldi munkások laktak a barakknegyedben. Azért jöttünk közéjük, éltünk és dolgoztunk velük, hogy « hirdessük » Jézus Krisztust.

Késően járt már az idő. Munkában, baráti együttműködésben telt el a nap és most megbeszéltük magunk között a napi tapasztalatokat, kicseréltük gondolatainkat, kerestük Jézus jelenlétének nyomait a napi « eseményekben ». És felidéztük a körülöttünk élő északafrikai munkások magányosságát, annak a kisfiúnak nyomorát, akit megvert részegen

hazatérő apja és a veszélyt, amely a negyedben kóborló lányokat fenyegette. Azt a baráti fogadtatást is, amelyet az egyik külföldi családnál tapasztaltunk... Belegyökereztünk már ebbe a világba és éreztük ezen az estén a hozzánk szóló hívást: a szegényeken keresztül Krisztus szólt hozzánk.

Ott ültünk az állványokból összeeszkábált asztal mellett, fáradtan a napi munkától, egyek a szándékban: szabadulást hozni ennek a világnak, amelyet megszerettünk; Krisztust « adni » ezeknek az embereknek.

Tegnap még idegenek voltunk, ma már testvérei e szegényeknek, közösen kerestük a módját, hogyan teljesítsük itt apostoli küldetésünket. Hogyan « hirdessük » ezeknek a szegény munkásoknak Jézus Krisztust? S a helyzet mindannyiunkat szerénységre és hallgatásra intett. Ez a világ még nem volt érett arra, hogy hallgassa az Isten Igéjét (mily türelmes az Isten!), és mi sem voltunk eléggé « érettek », nem voltunk felkészülve arra, hogy ezeknek itt és most hirdessük az Isten Igéjét. Mindannyian éreztük, hogy itt nincs is szükség tulajdonképpen a mi ügyességünkre, és hogy valami egészen sajátságos módon kell tanúságot tennünk Krisztusról. Éreztük, hogy Krisztus sürget minket, de ugyanakkor szorongva kerestük a *hogyan*-t.

Közösen, barátságos beszélgetés formájában kerestük az utat. Már-már eltévedtünk, mert az apostolkodás « receptjeiről » kezdtünk tárgyalni... De mivel szegények voltunk és tanulékonyak, a Szentlélek megmutatta a járandó utat.

Mit jelent « hirdetni Jézus Krisztust »? Ki tanúskodik végső soron? És Krisztus válaszolt: Én tanúskodom »! Egyedül Ő — végső fokon a tanúságtevő. De akkor mi a mi szerepünk? Egyedüli szerepünk

az, hogy Neki utat készítsünk. Ha igazán hiszünk Szent János apostol szavának: « Ahol szeretet van, ott Isten jelen van », akkor világos, hogy ez a feladatunk: oly szorosra fűzni magunk között a szeretet egységét, hogy ebből a szeretetből mintegy megszülessék az Úr. Igen, ahol szeretet van, ott az Úr jelen van. A szeretet ereje « megjeleníti » az Urat és így azok, akik minket látnak, « megláthatják » Krisztust.

Küldetésünket tehát ebben láttuk meg: alkalmul szolgáljunk azoknak, akik körülvesznek minket, közvetítők legyünk, hogy szeretve és megszerettetve magunkat, jelenvalóvá tegyük Istent, aki a Szeretet. Így a mi közösségünkből és az ő közösségükből « megszületik » Krisztus és közösen « láthatjuk » az Urat.

Végeredményben tehát nem tudtunk semmit sem adni, és testvéreink sem tudtak nekünk semmit sem nyújtani, hanem maga az Úr adta önmagát e szeretetközösségen keresztül. Övé volt a kezdeményezés, és mi — gyarlóságunk tudatában, de nagy csodálkozással — láttuk, hogy Ő közénk jött és magát adta kölcsönös szeretetünkön keresztül.

Apostolságunk ezután egészen új jelentést nyert. Ha hiszünk abban, hogy Krisztus valóban bennünk lakik, akkor elég « átlátszóvá » válnunk és így « megmutatjuk » Őt az embereknek. Apostolkodni tehát annyit tesz, mint *átlátszóvá válni Krisztus előtt, hagyni Őt cselekedni.* Végeredményben minden apostolkodás összefoglalható ebben a kettős feladatban: *megtérni, hogy neki engedjük át a teret.* A kérdés tehát ez: átlátszók vagyunk-e Krisztus számára?

Mennyire más lesz így mindennek az értelme! Minden ebből az alapvető magatartásból követke-

zik. Nem is annyira arról van szó, hogy « utánozzuk » Krisztust (hisz ez még azt jelentené, hogy mi kezdeményezünk és magunkat tolnánk így előtérbe), hanem hogy hagyjuk Őt « megjelenni » és cselekedni általunk.

Egy szóval: nem annyira « tevékenykedésről » van szó, mint inkább *megtérésről!*

Evangéliumi helyzetben

Testvérem, hiszem azt valóban, hogy ez a felfedezés az Úr ajándéka. Itt elérkeztünk az apostoli « küldetés » leglényegesebb, legközpontibb problémájához.

Mert meg vagyok győződve arról, hogy itt nem olyan apostolkodásról van szó, amely csupán jelenlegi tehetetlenségünk « menedéke » lenne, hanem magának az apostolkodásnak lényegéről, arról, ami a legelső és végső soron egyedül fontos.

S amikor ezt ámulva felfedezzük, ugyanakkor rádöbbenünk arra is, hogy ezt az « apostolságot » senki el nem veheti tőlünk. Nemde éppen erre van szüksége korunknak? Testvérem, lám te is felfedezed, hogy kiváltságos evangéliumi helyzetben vagy: csak teljesítened kell küldetésedet.

Miért ismertük fel azon az estén az apostolság lényegét, honnan jött ez a megvilágosodás?

Tudom miért: mert akkor valóban szegények voltunk!

Szegények voltunk, mert abban az ismeretlen környezetben tanácstalanul álltunk; éreztük, hogy teljesen tehetetlenek vagyunk, és ez a tudat némelyikünket félelemmel töltötte el. Érezetük, hogy az Úr adni akarja magát, mi pedig képtelenek vagyunk továbbadni, másokkal elfogadtatni Őt. Szegények voltunk; tárgyilagosan és fájdalommal megállapítottuk hűtlenségünket.

Ebben a barakk-táborban, ebben a szegényes viskóban eszközeink elégtelenek voltak. Nem tá-

maszkodhattunk szervezetre, « mozgalomra » (amely sokszor biztonság-érzést nyújt, de magvan az a veszélye hogy eszközből céllá lesz); nem vett körül bennünket a keresztény közösség melege, amely sokszor elfeledteti velünk azokat, akik e közösségen kívül élnek és akik számára — mivel elszigetelt csoportot alkotunk — áttörhetetlen falat képezünk; nem támaszkodhattunk « tömegekre », hiszen ebben az Isten nélküli világban egy egészen kis csoportot alkottunk. Nem volt sem szervezetünk, sem intézményünk... Teljesen szegények voltunk tehát. Szegényen akartunk élni, mint ahogy a körülöttünk élő emberek; bizonytalanul néztünk a jövőbe, hiszen minden kérdésessé vált számunkra. Egészen kicsinyek, nyugtalanok, szorongva kutatva küldetésünk jeleit: csak a nagy űrt éreztük szívünkben; azt a szorongást, mely azonosított bennünket az Úrral, aki szánta az éhező tömeget. Csak ez maradt hát nekünk: törékeny jóakaratunk.

Testvérem, amikor rád gondolok, mindig ennek az estének az élménye jut eszembe, ez a hirtelen « megvilágosodás ». Ettől fogva tudom, mit jelent az a kérdés, amely marcangol téged, és elképzelem, hogy az Úr téged is hasonló úton vezet a felfedezéshez.

Testvérem, Te is gyarló és nincstelen vagy. Hol vannak a hajdani tömegek, a hajdani « világhódító kereszténység »? Hol van a bizonyosság, a biztonság, a támpontok a hathatós eszközök? Hol vannak az intézmények, a szervezetek, a hajdani javak? És a nyugalom? Mi maradt neked? Talán levertségedben azt gondoltad, hogy semmi sem maradt? Azt gondoltad talán, hogy ez az elszegényedés egyenlő a halállal? Avagy talán valamit sejtesz? Talán sejted, hogy ez a megfosztottság áldást jelent? Ha

bizonytalanságod, szegénységed, tehetetlenséged az Úr ajándéka lenne?

Testvérem, kétségkívül, közel vagy, egészen közel az evangéliumi titokhoz.

Én félek azoktól az anyagi javaktól, amelyek csak terhére vannak Egyházamnak; veszélyes az, ha az Egyház jólétben és gazdagságban dúskál. A fölösleges könnyen lényegessé lesz és a szolgálat helyett a hatalom megszerzése köti le az egyháziakat, ha az Egyház « tekintélynek » örvend. Gyakran keresem Krisztus arcát, és bizony elég gyakran hiába keresem. Ismerem az Úr Jézus szeretett arcát, Krisztusét, akinek nem volt hova fejét lehajtania és akinek egyedüli eledele az Atya akarata volt. Jézust látom, aki a tömeg közé vegyült, aki koldusok körében forgolódott és a vámosokkal étkezett. Azt a Jézust, aki Kereszten függött... Néha félek, hogy hiába keresném Őt bizonyos gazdag környezetben.

De oly könnyen felismerem Őt a Te nyomorodban, amelyet Jézus magáévá tesz. Ha valóban az apostolkodás lényege az, hogy Őt sugározzuk — hogy átlátszókká legyünk előtte —, mennyire kiformálja arcát kimerítő munkád, kényszerű hallgatásod, kifosztottságod, amely annyira hasonló az övéhez!

Hátha szegénységed éppen a Te gazdagságod? Ütött az evangélium órája. Te közelebb vagy az Úrhoz, mint én. Egészen bizonyos, hogy az Úr Jézus jobban érzi magát ott abban az evangéliumi helyzetben: otthon van. Semi sem hiányzik: sem a jelentéktelen robot, sem a kockázatos hűség, sem az áruló barát, sem az ólálkodó Gonosz: « Mindezeket a királyságokat neked adom, ha leborulva imádsz engem ». Nem hiányzik a kereszt.

Nem hiányzik a szeretet sem, amely a kereszthez

tapad és amelyet senki el nem rabolhat tőlünk. Sem a síró özvegy, sem a gyógyulásért esdeklő inaszakadt, sem a gazdag ifjú, sem a templom özvegye, sem a vámos, sem az árulását sirató barát, sem Nikodémus, aki éjjel jön látogatóba...

Azt hitted, hogy Egyházad kolduszegény és tönkrement. Pedig éppen ebben a nyomorban, ebben az evangéliumi helyzetben találhat rá igazán Jézusra. Igy ismerheti fel Krisztus megtisztult és igazi arcát! Hűséges akarsz maradni apostoli hivatásodhoz? Egyedüli lehetőséged nemde az, hogy engedd tükröződni az Úr Jézus igazi arcát? Mert, ha minden hiányzik is, biztos lehetsz, hogy Ő *jelen van*. Az Ő arcát kell tükröznöd; Ő akar átragyogni rajtad keresztül és ezt a Krisztus-arcot senki sem tudja eltorzítani. Egyedüli kincsed: Jézus Krisztus. Ő mondotta: « Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet ». Ha Őt birtokoljuk, még ha mindentől megfosztottak is bennünket, elég gazdagok vagyunk!

A szeretet az azonosuláshoz vezet

Testvérem, talán ezeket olvasva azt gondolod: könnyű így beszélni, amikor valaki nagy apostolkodási lehetőségeknek örvend, amikor megfelelő eszközök állnak szabadon rendelkezésünkre, — még hogyha meg is van e helyzetnek a fentebb említett veszélye... Talán igazad van. Éppen ezért meg vagyok győződve arról, hogy egyedül Te és ottani testvéreid, pontosan Ti világítottátok meg számomra az imént felvázolt perspektívákat. Gyakran elmélkedem Egyházad titkáról. Hitünk megtiltja, hogy akár csak egy pillanatra is azt gondoljuk: győzött az Egyházon a Sötétség hatalma. « A ti Atyátok e kövekből is tud fiakat támasztani », mondotta az Úr Jézus. Túl a látszatokon, minden látszólagos vereség ellenére, Isten uralkodik! Hinnünk kell ezt, még ha a valóság vak hitet követel is tőlünk. Éppen erre a « vak hitre » vonatkozik a « második választás », amelyről mindjárt szólni fogunk.

Tehát nem fogadhatjuk el, sem Te, sem én, azt, hogy az Úr vereséget szenvedett. Uralkodik itt is. Titokzatos módon tovább folytatja tanítását és kiárasztja üdvhozó kegyelmét. Elfogadni a hitet annyi mint hallgatni e tanítást és befogadni e kegyelmet. Nagy kár lenne, ha nem találkoznánk az Úrral. Hátha éppen e konkrét körülményekkel akar bennünket tanítani? Mily tragikus lenne, ha nem figyelnénk az eseményekre! Ha szava süket fülekre találna, pusztában kiáltó szó lenne!

Azon az emlékezetes estén éppen ezt a « hangot » véltük hallani, ezt a « gazdagságot » fedeztük fel közösen szegénységünk beismerésével. Hiszem azt, hogy az Úr neked és nekem, mindannyiunknak ezt a titkot akarja kinyilatkoztatni. Hitünket a leglényegesebbre akarja ráirányítani. Igy akarja megmutatni korunk evangélizálásának járható útjait.

Az a csodálatos, hogy a Zsinat által megújuló Egyház is éppen ezt fedezi fel a benne működő Lélek vezetésével, ugyanerre a titokra nyit rá... Jól tudod, hogy a Zsinat újra megtalálta az Egyház régi megfogalmazását: « Isten népe, mely az üdvösség felé tart ». Az « Isten népének » fogalma magában foglalja a közösség fogalmát. Azét a közösségét, amelynek központját Krisztus képezi és amelynek összekötő kapcsa Krisztus szeretete. Tudod, hogy ez az Egyház azért könyörög, hogy « szegény és szolgáló » Egyház legyen. A Zsinat által megújuló Egyház, szemben a világ elkeresztényteledésével, szemben a mai ember értékeivel, problémáival, « elidegenedéseivel » és tévelygéseivel, újra meg akarja találni a « szolgáló és szegény » Krisztus igazi arcát. Valóban, meg vagyok győződve arról, hogy a Szentlélek vezetésével a Megtestesülés titkát kell elmélyítenie a mai Egyháznak.

A Megtestesülés titkáról való elmélkedés táplált igen sok modern apostolt, szentet, papot és világi apostolt egyaránt. Olyan emberekre gondolok, mint amilyen Charles de Foucauld (aki tuareg lett a tuaregekkel, Krisztus szeretetéből azonosult velük), vagy Peyriguère atya (ez utóbbi is, egyébként éppen Ch. de Foucauld példáját követve, egy lett a szegény marokkóiak közül); gondolok a Charles de Foucauld Kis Testvéreire és Kis Nővéreire, akiknek egyik ismertetőjele éppen az, hogy a nép, a sze-

gények közé vegyülnek, teljesen követve az ő életmódjukat, azonosulnak velük szeretetből, hogy a legkülönbözőbb környezetekben Krisztusról tanúskodjanak. A Szentlélek állandóan új apostolokat hív meg. P. Gauthier, egy izraeli kibbuc dolgozója lett és csakhamar életre hívta az « Ács Jézus » társainak » közösségét. Gondolok továbbá a fiatal és felnőtt keresztény munkásapostolok tevékenységére. Pl. azokra a Katolikus Munkásmozgalomban dolgozó francia családokra vagy egyénekre, akik szociális vonalon munkástestvéreik emberi előmenetelén fáradoznak. Ezek az apostolok « mindenkinek mindene » lesznek. A mindennapi tapasztalatokon, tényeken keresztül keresik és követik az Úr hívását. Közösen megbeszélik tapasztalataikat, keresik a lehetőségeket, hogy miképpen tanúskodhatnak Krisztusról, miképpen lehetnek « kovász a tésztában ».

De más tényeket is idézhetek. Az utóbbi évtizedekben több keresztény ifjú csoportosan felkereste a menekült-táborokat; szolidaritásból a menekültekkel éltek. Így tanúskodtak Krisztusi szeretetükről. Mások, szintén fiatalok, feláldozzák vakációiknak egy részét és elmennek a fejletlen országokba, hogy tanítsanak, hogy baráti találkozásaikkal segítsék e népeket.

Mindezeken a tényeken keresztül kivehető egy alapvető magatartás: elvegyülni, « eltemetkezni », azonosulni a másikkal, hogy ebből az áldozatból, « halálból », új élet szülessék.

A szeretet elkerülhetetlenül az azonosuláshoz vezet. Ez a Megtestesülés titka!

Jézus eljött közénk. Amikor az Atya ki akarta nyilatkoztatni ember-szeretetét, nem talált, nem akart találni más tanúságtételt mint Fia Megteste-

sülését. És a Fiú egy lett közülünk. Megőrizve Istenségét, emberré lett, teljesen hasonló hozzánk. Olyan ember, akit elhelyezhetünk az időben és a térben. Igen, az Istenember palesztinai zsidó ember. Szegény, munkás, szenvedő; képes barátságot kötni. (« Nézzétek, mennyire szerette őt », mondották Róla Lázár feltámasztása előtt, amikor könnyezett). Munkás ember volt, mint a korabeli ácsok. Engedelmes gyermek, engedelmes és törvénytisztelő egész életében. Harminchárom évig teljesen hasonló kortársaihoz. S elsősorban ez által az « azonosulás » által hirdette üzenetét.

Előttünk áll példája és mégis más utakat keresünk. « Recepteket » az apostolkodáshoz. Persze, igaz az, hogy a szeretet törvénye igen nehéz!

Arra az apostolságra gondolok most, Testvérem, amelynek lehetősége számodra is nyitva áll. Az előbb azt kérdeztük: mi maradt meg számunkra? Egyetlen kincs: Krisztus maga, aki talán elevenebben él éppen azért, mivel kevésbé temetik be az emberi eszközök hulladékai.

Hogyan lehet hát megismertetni az élő Krisztust? Hagyjuk átragyogni Őt életünkön, volt a válaszunk. És egészen konkréten? Teret engedni szeretetének. És ez a szeretet a « megtestesülés » jegyében áll, vagyis a körülöttünk élő emberekkel való azonosuláshoz vezet. Csak úgy tudjuk magunk körül szétsugározni ezt a szeretetet, ha egyek leszünk társainkkal.

A bűnt kivéve Krisztus teljesen hasonló lett hozzánk. Teljesen szabadon vállalta az emberi sorsot, egészen a kereszthalálig. « Életemet senki el nem veszi tőlem, én magam adom oda azt », mondotta. S megtestesülésének titka ma is megújul. Mi is hasonlók leszünk embertársainkhoz, — természe-

tesen a bűnt kerülve —, és így behatolunk az eddig elzárt, Krisztustól távol élő környezetekbe is. Megismerjük a mai ember mély törekvéseit, sajátos értékeit, gyengeségeit is, az ő nyelvén szólhatunk. És e baráti érintkezés révén az idegen « többiek » hozzánk tartoznak, mert mi hozzájuk tartozunk. Teljesen és őszintén el kell fogadnunk tehát az « azonosulást », minden következményeivel együtt.

Igy tehát, Krisztus megtestesülésének tikát újraélve elősegítjük a világ üdvét. Krisztus általunk valósítja meg megváltó művét.

Azt mondottuk, hogy evangélizálni annyi, mint Krisztust hirdetni, hogy mások higgyenek benne. Krisztus arcát tükrözzük ebben a világban, mely tegnap még nem ismerte Őt. Csendes tanúságtételünkkel apostolkodunk. Ez minden apostoli tevékenységnek a lényege: a tanúságtétel. De ennek feltétele az, hogy valóban higgyünk.

Az igaz, hogy naponta tapasztaljuk: Krisztus eljött, de « övéi be nem fogadták Őt ». Jézus Krisztus állandóan ellentmondás jele. Mégis, a Mester példája és parancsa arra kötelez bennünket, hogy állandóan megjelenítsük Megtestesülésének titkát: a szeretet titkát, amely a másikkal való azonosuláshoz vezet. Tudjuk, hogy ez az elkötelezettség a világ hitetlensége miatt, a keresztútra állít bennünket. A Megváltás misztériuma szorosan kapcsolódik a Megtestesüléshez. Tudjuk azt is, hogy Krisztus így folytatja megváltó művét — a kereszt által.

Ebben a távlatban megértjük azt, hogy az Isten országának beteljesedése szenvedés árán valósulhat csak meg és hosszú türelemre van szükség, míg a szeretet végleg diadalmaskodik.

Hosszú türelem

Ennek a « türelemnek » számtalan oldala van. Lehetetlen itt valamennyit sorravenni. Csupán néhány fontosabb vonására szeretném felhívni figyelmedet, azokra, amelyek az Egyház hivatásához közvetlenül kapcsolódnak.

Bár a « türelem » a tűrésre, a szenvedésre utal (a latinban a « tűrni » és a « szenvedni » egyazon szógyökből ered), mégis van valami aktív, dinamikus a türelem erényében. De most nem erre a pozitív szempontra irányítom figyelmemet. A kérdésre később még visszatérünk.

Két gondolatot szeretnék itt elmélyíteni. Az egyik az evangéliumi várakozás, a « virrasztás », a készülődés ideje; a másik Isten végtelen türelme az emberiség iránt és ennek alkalmazása önmagunkra.

Mindenekelőtt lássuk a várakozás idejét... Az Evangéliumban Jézus mondja: « Boldog az a szolga, akit hazatérő Ura virrasztva talál. Akkor a Mester felövezi magát, asztalhoz ülteti őt, és maga szolgál neki ». Ez a szolga, aki az éjszakában virrasztva várja Ura hazatértét, talált volna tennivalót otthonában. Mivel úgysem alhatott, napi munkáját folytathatta volna az éjszaka folyamán. De így esetleg nem lett volna készen Ura fogadására. Virraszt tehát, várakozik, figyel: ez a magatartás nem merő passzivitás, hanem tettre-készség és feszülő felkészülés. A Mester első szava készen találja.

Emlékezzünk azokra az evangéliumi okos szűzekre is, akik szintén virrasztanak az éjszakában,

megtöltve lámpájukat olajjal. Igy készen várják a Vőlegény érkezését. A balga szűzek pedig, amikor a várt óra elérkezik, nem mehetnek be a menyegzőre.

Igy van ez minden ember és az Egyház életében is. Az Úr a várakozás, a téli pihenő és a csírázás idejét rendelte minden élet kibontakozása számára. A várakozás ideje tehát nem semmittevés, hanem a mag csírázásának és a kifejlődésnek az ideje. Az Isten országának a növekedése is — az egyes lélekben és az egyetemes Egyházban — a kibontakozó élet törvényének van alávetve. Ma készítjük elő a holnapot; a jövendő aratás mostani munkánknak a gyümölcse lesz majd.

Testvérem, neked is ezt a paradoxont kell megélned: előre-feszülő figyelemmel kell várnod a holnapot és *ugyanakkor* a mában kell szolgálnod Istent. Sem a múlton való meddő merengés, sem a jövő kíváncsi kutatása nem vonhat el minket mai feladatunk teljesítésétől. A « szép mában » kell élnünk. Igaz, a ma sokszor fájdalmas és keserű: a reménységre van szükségünk, hogy türelemmel várjuk a holnapot. De Istennel csakis ma, a jelen pillanatban találkozhatunk.

A várakozó türelem tehát nem valami feltételes jövendőbe helyez át bennünket. Nem is lehet valamiféle passzív lemondás és mai feladatunk elől való menekülés. Ez a türelem a hitből és a reményből fakad: hiszünk abban, hogy Krisztus él és jelen van Egyházában és reménységgel tekintünk a jövőbe, amikor Országa kibontakozik teljesen, amikor a Mester véglegesen « eljön ».

Te ma, mint mi is, ateista világban élsz. Együtt élsz, « azonosulsz » ezekkel az emberekkel, akik nem hisznek Istenben. Megtapasztalod e világ éle-

tét, igényeit. Igy ismerve helyzetét, könnyebben megérted, mi a feladatod, mit és hogyan kell majd holnap cselekedned. A világ változik. Holnap másképpen kell szólni és cselekedni, mint tegnap. Az Egyháznak szüksége lesz apostolokra. De csak azokat küldheti, akik a mai helyzetet felmérve felkészültek a munkára. Csak azok lesznek készen holnap, akik a mát a készülődés idejének fogták fel és élték meg.

A hit tehát arra tanít minket, hogy a jelenben éljünk, amely Isten jelenlétét közvetíti. Talán éppen most, látszólag « tétlenségre » ítélve viszed véghez — felkészülve a holnapra —, a legjelentősebb üdvhozó tettet! Testvérem, hinnünk kell, hogy Isten dolgozik a világban és a szárazság idején is el kell vetnünk a magot: Isten elég hatalmas ahhoz, hogy kicsíráztassa. Ne hagyjuk kialudni az éjben a reménység lámpását!

S főként Isten mértékével kell mérnünk a dolgokat. Az Isten végtelen türelmére kell gondolnunk, az ő évszázados pedagógiájára.

Mindjárt a teremtés hajnalán, a bűnnel együtt a halál is belép a történelembe. De rögtön az üdvösség ígéretét is megkapja Istentől az emberiség. Ismered a szent történetet. Isten kiválaszt egy embert, Ábrahámot és megígéri neki, hogy az ő nemzetségéből születik majd a Szabadító. Előkészíti, « neveli » választott népét, melynek egyetemes küldetést szán. « Megsokasítom ivadékaidat, mint az ég csillagait... ». Ábrahám a hit embere és ezért bizza rá Isten az üdösség ígéretét. Később a próféták által tartja ébren és tisztogatja Isten a messiási várakozást. Egészen addig, míg Jézus Krisztusban meg nem valósul az ígéret. Jézus, az Atya küldöttje, a világ Üdvözítője. De « övéi nem fogad-

ták be őt ». Jézus egész története állandó « türelempróba ». A zsidók hitetlensége és értetlensége — még az apostoloké is! — mily isteni türelmet kívánt az Úrtól!

És az újszövetségi « Isten népét », az Egyházat, hasonló pedagógával vezeti Isten. A Mester példáját követve türelemmel kell várnunk az elvetett mag csírázását, az aratás idejét. « Más vet és más arat ».

Az elkereszténytelenedés nem csupán szórványos jelenség ma, hanem egész társadalmi rétegeket, sőt egész népeket érint. Az ateizmus világjelenség lett. Ez tény. Kereshetnénk e ténynek okait, az elkereszténytelenedés forrásait, az ateizmus jelen gyökereit. A keresztények maguk is, az Egyház is felelős ezért a hitetlenségért. Ezt el kell ismernünk. Hányszor eltorzítottuk Krisztus arcát; hányszor botránkoztatták meg az egyháziak a gyenge hitűeket fényűző és evangélium-ellenes életükkel! Az Egyház nem volt a szegény és szolgáló Mester utánzója, a hatalom és a gazdagság birtokában. Ismerjük el tehát részünket a mulasztásokban.

Most nem célunk ennek a bonyolult jelenségnek, a mai hitetlenségnek elemzése. Mai feladatunkat akarjuk tisztán látni. Ha a Zsinattal megújuló szegény és szolgáló » Egyházban az Urat akarjuk szolgálni és hirdetni, akkor az Isten türelmére és az Úr Jézus magatartására kell gondolnunk. Isten láthatatlanul dolgozik a világban. A kegyelem munkáját nem lehet lemérni, nem lehet siettetni; a természetfeletti « sikert » nem lehet természetes eszközökkel előidézni. Ha szárazság van is, el kell vetnünk a magot. A többi, a csírázás és a termés, az Úrra tartozik. A termékenységet Ő adja.

A mi munkánk tulajdonképpen előkészítés, *elő-misszió,* mondhatnánk. És ennek leglényegesebb

formája az, amiről már szóltunk: a tanúságtétel. Hagyjuk átragyogni az Urat életünkön; engedjük át a teret neki.

Az Úr hív mindenkit, de senkit sem kényszerít. A kegyelem tiszteletben tartja az emberi szabadságot. Mi sem kényszeríthetünk másokat a hit elfogadására. Hirdetjük az Evangéliumot (elsősorban életünkkel), megismertetjük az Úr Krisztust, aki mindenkit az örök életre hív és segítünk másokat, hogy megtalálják Őt, aki az Út, Igazság és Élet. Ez elsődleges feladatunk. A többi: a türelmes várakozásé. Várni kell az Isten órájára, hittel és reménységgel, másokra hagyva az aratást.

Végül pedig türelemmel kell lennünk önmagunk iránt is. Sokszor elfáradunk a küzdelemben; a sikertelenség, mások érzéketlensége, közönye vagy ellenállása türelmetlenné tesz bennünket. És a saját önzésünk, gyengeségeink, érzékenységünk vagy hatalomvágyunk is lever bennünket.

De hinnünk kell, hogy Krisztus elég hatalmas, hogy ily szerény és hiányos eszközökkel is megvalósítsa tervét. Ő dolgozik általunk, az Ő kegyelmét közvetítjük. Felelősségünk tudata súlyosan reánk nehezedik: hiszen általunk ismerik meg avagy ismerik félre, általunk szeretik meg vagy vetik el Krisztust az emberek. De ha elismerjük gyarlóságunkat és tehetetlenségünket, ha valóban neki engedjük át a teret, akkor meg vagyunk mentve. S talán a szeretetnek egyik formája a türelem önmagunkkal szemben.

Szegények vagyunk. De éppen ez a csodálatos és ez örömünk forrása: az Úr éppen ilyen szegény eszközöket akar felhasználni az üdvösség művében. Ezt élte meg az apostol is, amikor ezeket írta a korintusiakhoz:

« ...Isten azt választotta ki, ami a világ szerint oktalan, hogy megszégyenítse a bölcseket, s azt választotta ki, ami a világ szemében gyönge, hogy megszégyenítse az erőseket, s ami a világ előtt közönséges és megvetett, azt választotta ki az Isten... Így senki sem dicsekedhetik az Isten előtt... Én is, mikor nálatok jártam, testvérek, nem kiváló beszéddel vagy bölcsességgel léptem föl, hogy hirdessem nektek Isten tanúságtételét... Tanításom és igehirdetésem bizony nem az emberi bölcseség meggyőző szavaiból állt, hanem a lélek és az erő bizonyításából, hogy hitetek ne emberi bölcseségen, hanem Isten erején alapuljon... ». (1 Kor. 1, 27-2, 3).

Az Isten ereje az emberi gyöngeségen keresztül nyilatkozik meg. S ha Isten éppen a mi gyarlóságunkon keresztül akarja kinyilatkoztatni magát, miért lennénk hát türelmetlenek ebben az evangéliumi helyzetben?

Nikodémus éjjel jött...

Lassan-lassan kirajzolódik előttünk annak az apostolkodásnak útja, amelyre az Úr itt és most hív bennünket: Neki engedni át a teret, mindig arra törekedve, nehogy eltorzítsuk Arcát; az egyszerű eszközök keresése, amelyek szorosabban hozzá fűznek bennünket; a testvéreinkkel való azonosulás vágya, hogy így a kölcsönös szeretet-csere megvalósulhasson; hosszú türelem, amely az Isten türelmét veszi eszményképül; szegénységünk alázatos beismerése, hogy egészen az Úr erejére hagyatkozzunk a hitben...

Ha azonban az embereket figyelem, még egy új út rajzolódik ki előttem: fáradhatatlan készség és tapintatos figyelem minden ember iránt.

Nikodémus éjjel jött... Azok közé tartozott akik messze vannak az Úrtól. Nikodémus farizeus volt, vagyis ahhoz a fajtához tartozott, amely gyűlölte az Urat, mivel Ő felfedte lelki leprájukat. Mégis, ezt a farizeust nyugtalanította a lelkiismerete. Az éjszaka folyamán felkereste Jézust.

Az éjszaka arra van, hogy az ember aludjék! Jézus maga igen sokszor az éjszaka óráit az imádságnak szentelte. S most sem hagyják nyugodtan: fáradtságát csak tetézik, még az imának szentelt idejét is elragadják! Ki jön hozzá nyugtalan lélekkel, bátran és mégis félénken, ki teszi feléje az első lépést? Egy farizeus. Társai már készülődnek, hogy elítéljék a Mestert. S ő tudja ezt. Amikor

leszáll az éj, felkerekedik és Jézushoz megy, akit talán éppen imában talál.

Mennyire tanulságos az a fogadtatás, amelyben Jézus részesíti! Éjszakáját neki szenteli, nagy figyelemmel hallgatja. Úgy tűnik, hogy az Úr az őszinte emberek előtt megnyitja legrejtettebb titkait: « Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen ». (Jn 3, 16). Mennyi gyengédség van Jézus magatartásában, amikor így feltárja üzenetének legjavát ennek az embernek, aki hallgatja őt.

Ez a farizeus rokonszenves egyéniség... Még egy alkalommal találkozunk vele Jézus történetében: száz font mirrha- és áloékeveréket hoz, hogy Jézus holttestét előkészítse a temetésre. Kétségtelen, hogy az első éjszakai találkozás döntő volt életében!

Az Evangéliumban több alkalommal látjuk, hogy a tömeg a szó szoros értelmében elragadja Jézust. De nagyon sokszor Ő maga keres a tömegben valakit, hogy személyesen hozzá forduljon. Tekintetét a gazdag ifjúra veti és megszereti őt. Könyörülettel néz a házasságtörő asszonyra, akit vádlói egyedül hagytak. Észreveszi Zakeust, aki sietve leszáll a fáról. Szeretettel néz Máriára és a « szeretett tanítványra » a keresztről.

Idejét, figyelmét, megértő jóságát azoknak szenteli, akik feléje jönnek. « Hagyjátok hozzám jönni... ».

Kétségtelenül a mai apostol feladata is az, hogy hagyja az Urat tovább folytatni ezt a művét, hagyja, hogy az Úr keresse és megtalálja az embereket. Általunk találkozik Krisztus az emberekkel.

Napjainkban ez okozza a legtöbb szenvedést: a kavargó élet fáradtságot, feszültséget, gondokat

és nyugtalanságot okoz; az emberek nem figyelnek egymásra; a bizonytalanság vagy a félelem elszigeteli őket egymástól. A mai ember rettenetesen szenved az egyedülléttől. Kihez szóljon?

Talán elsősorban ezt keresik testévreink: megértő embert, aki meghallgatja őket, akinek elpanaszolhatják bajaikat. Hogy a tömegből így kiemelkedjenek és már ne névtelen számadat legyenek, hanem valaki, akire figyelnek. Hogy valaki számára személyek legyenek. Hogy figyelembe vegyék őket, hogy meghallgassák őket. Igen, mindenekelőtt: hogy meghallgassák őket!

De kinek van ideje arra, hogy másokat meghallgasson? Kinek van kedve mások meghallgatására? Pedig az, aki a névtelen tömegből így ki akar válni, hogy személy legyen, elsősorban nyomorát, bajait akarja elpanaszolni. Igaz, hogy sokszor igen nehéz — kimerítő — mások panaszainak hallgatása, mert a szeretet logikája arra kötelezi az embert, hogy megossza testvére bajait, szenvedéseit. Már a saját keresztjeink alatt is sokszor roskadozunk. A saját magányunk is terhes: mi magunk is szeretnénk, ha valaki meghallgatna bennünket. De a másik nem hallgatni akar, hanem azt óhajta, hogy mi hallgassuk őt. És sokszor éjjel jön, pontosan olyankor, amikor az ember leginkább egyedül szeretne lenni, mindent felejteni. Olyan pillanatban, amikor a fáradtság a leginkább sebezhetővé tesz bennünket. Akkor jön a másik, amikor a legkellemetlenebb. Most várja tőlem a szabadító szót; pedig én éppen azt nem akarom kimondani, mert békében akarok maradni. Vagy a fáradtságos munka után éppen most akartam imádkozni... És így tovább...

« Engedjétek hozzám jönni... ». Jézus ma is ismétli ezeknek az enyhülést kereső embereknek:

« Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak vagytok és roskadoztok a terhetek alatt »! Általunk, bennünk akar találkozni az emberekkel. Hogyan tehetné másképp!

De a fáradtság és a kimerültség mellé talán a veszély is társul... Nikodémus farizeus volt, Jézus ezt tudta jól.

Talán ez a személyes figyelem, ez a készség, hogy másokat meghallgassunk, a szeretet egyik « legkorszerűbb » formája manapság.

A szerető figyelemmel helyreállíthatjuk a szétroncsolt személyiségeket és Ahhoz vezethetjük őket, aki bennünk ezt ismétli: « Új parancsolatot adok nektek: úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket ».

« Nem hívlak benneteket szolgáknak, hanem barátaimnak »

« Ti mesternek hívtok engem, és jól teszitek, mert az vagyok »..., mondotta Jézus tanítványainak szenvedése előestéjén. Az utolsó vacsorán, amikor Jézus szívét megnyitja és az apostolok kis csoportja iránti szeretete kicsordul, így beszél: « Már nem mondalak titeket szolgáknak, mert a szolga nem tudja, mit tesz ura. Barátaimnak mondalak titeket, mert mindent tudtul adtam nektek, amit az Atyától hallottam ». (Jn 15, 15).

Az utolsó pillanatban, amikor búcsúzik övéitől, Jézus szeretetének legnagyobb tanújelét adja: barátaivá teszi tanítványait. Ettől az estétől fogva a barátság a szeretet legtökéletesebb formája lett.

Krisztus szeretete annál mélyebben tárul fel előttünk, minél inkább felmérjük, hogy mi is a barátság és ki az, aki erre felszólítja tanítványait.

A barátság nem csupán az egyoldalú adományt követeli, hanem a cserét, a kölcsönös adakozást. A kölcsönösség és a javak megosztása elengedhetetlen az igazi barátságnál. Az Úr (igen, ő az « Úr »!) a baráti szeretetnek erre a formájára hívja tanítványait. Ő Isten, barátai pedig szegény emberek, gyengék és egy kicsit korlátoltak is. S Ő nemcsak azt akarja kinyilatkoztatni nekik, amit az Atyától hallott, hanem a kölcsönösséget akarja. Isten kapni akar az emberektől. Ezzel a baráti szeretettel szeret minket is!

Nem rendkívüli mindez?

A baratság kiválasztást, előszeretetet tételez fel. Az Úr ajánlkozik, hogy mi szabadon válasszuk Őt és másoknak elébe helyezzük. És mindannyian különleges szeretetének a tárgyai leszünk.

Nem zavarbaejtő ez?

És az Úr azt óhajtja, hogy mindannyian így szeressük testvéreinket: bennünk akarja szeretni az embereket egészen különleges szeretettel. S itt érezzük, mennyire gyengék vagyunk! Alig merünk arra gondolni, hogy Ő ezt általunk akarja tenni. Hogyan szolgálhatunk neki támpontul ; hogyan szerethetjük baráti szeretettel mindazokat, akik bennünket körülvesznek? Mily hamar kimerül szeretet-energiánk! — Csakhogy nem a miénkre, hanem az Övére kell számítanunk! Mert az Ő szeretete kimeríthetetlen. Éppen onnan ismerjük fel az Ő szeretetét, hogy nem olyan kurta, mint a miénk, amely egyszerre kimerül.

Korunk embereinek égető szükségük van a barátságra. A szeretetnek ez a formája nyilatkoztatja ki nekik az Urat. Ha nem találják meg ezt a barátságot, mindenfajta pótlékot keresnek magunknak. A fiatalok bandákba verődnek, mert ott valami melegséget, pezsgést éreznek, ami valamiképpen a barátságra emlékeztet. Próbálkoznak, és néha el is tévednek; de végeredményben a barátságot keresik. A felnőtt azt gondolja, hogy már elveszítette illúzióit. Talán keserves tapasztalatok ábrándították ki s most magábazárkózik. Talán egy kicsit fél is a barátságtól...; veszélyesek is lehetnek a barátok. Attól is fél, ezt nem lehet tagadni, hogy a barátság a javak megosztását követeli. De azért a felnőtt ember is a szíve mélyén igen-igen szomjazza a barátságot.

Meglepő, hogy Krisztus éppen ezt a kapcsolatot

ajánlotta az apostoloknak, amikor jól tudta, milyen kockázattal jár: hiszen éppen egy az övéi közül, akiket barátságára hívott meg, elárulta Őt. Azon az éjszakán, amikor Júdás elárulja Őt, Jézus nem vonja vissza ajánlatát: « Barátom, — mondja az árulónak —, mivégre jöttél ». Jézus barátsága hűséges.

A mi világunkban is, ahol az ember énjének börtönében elszigetelve, magányosságától kínlódva keresi az emberközösséget, erre a barátságra kell hívnunk testvéreinket, Krisztus nevében, aki bennünk él és általunk akar velük találkozni. Nemde a baráti szeretet lesz annak a közösségnek a kapcsa, amely a Titokzatos Testet jeleníti meg?

Testvérem! Tudom, hogy sokszor tehernek érzed a Közösséget. Mégis, Krisztus az egységre, a baráti közösségre hív. És ha valami új közösségeket alakítanánk, ahol minden ember önmaga lehet, teljes személyiség; olyan közösségeket, ahol a baráti szeretet az egység és a személyesedés alapja?

Talán hívő és hitetlen testvéreink sohasem voltak oly közel a találkozásnak ehhez a formájához, mint manapság; mindenesetre, sohasem igényelték annyira a közeledésnek ezt az alakját. Soha nem keresték oly szorongással azt a tengelyt, amely körül kikristályosodhat az emberi egység. Teilhard de Chardin gondolata, hogy az az erő, amely az embereket a tökéletesebb egység felé hajtja, nem más, mint a « szeretet-energia ». Szerinte a világegyetem csak ez által az Omega által, a Személyes, Végtelen Szeretet által érheti el teljességét. Ez a Legfőbb Valaki, a Szeretet, önmagát ajánlja fel és a baráti kapcsolatot keresi az emberekkel.

Ezt a Krisztus-arcot kell felragyogtatni a mai embereknek!

Láttuk az Urat!

Testvérem! E hosszú levél során többízben éreztük az Úr hívását, aki találkozni akar velünk. Nem kell meglepődnünk ezen, ha meggondoljuk, hogy Krisztus általunk akar átragyogni, láthatóvá válni az emberek számára; ne csodálkozzunk e « felfedezésen », és ne lepődjünk meg, ha néha « láthatjuk » az Urat!

Mielőtt egy másik titokba behatolnánk, szeretnék még néhány szót váltani Veled a Krisztussal való találkozásnak néhány szempontjáról. Emlékezetembe idézem Jézus szavait: « Azért mondottam nektek mindezt, hogy örömetek teljes legyen »... Amikor élményünket meg akarjuk osztani veletek, Jézus érzelmeivel és szándékával tesszük ezt. Jellemző ez a kijelentés: Az Úr igen gyakran a testvéreink által nyújtott adományokon keresztül közelít felénk és lesz « láthatóvá ». Amikor legjobban érezzük szegénységünket, akkor halmoz el bennünket Krisztus gazdagságával. Amikor mindentől megfosztottak bennünket, akkor lesz « láthatóvá » közöttünk Ő, a szegények és szenvedők Barátja.

De Te, Testvérem, sokkal jobban megtapasztaltad ezt, mint én. Egyébként, ez a fölismerés is a Ti adományotok, — bár Te nem is tudsz róla, tőled kaptam ezt a « látást ».

A mai Egyház fiai is úgy beszélhetnek, mint régen a bebörtönzött Szent Pál. Az apostol így ír Timóteushoz: « Ne szégyeld tehát az Urunk mellett szóló tanúságtételt, se engem, aki fogoly vagyok

érte, hanem Isten erejében bízva, viseld el a szenvedéseket velem együtt az evangéliumért... (Üdvözítőnk, Jézus Krisztus) legyőzte a halált, s az evangélium által fölragyogtatta a halhatatlan életet. Ennek hirdetője, apostola és tanítója lettem én. Ezért szenvedtem ezt is, de nem szégyenlem, mert tudom, kinek hiszek és meg vagyok győződve, hogy a rám bízott javakat megőrzi addig a napig». (2 Tim. 1, 10-12). Később pedig: «Te azonban megértetted tanításomat, életmódomat, életcélomat, hitemet, kitartásomat, szeretetemet, türelmemet, üldöztetéseimet... Miféle üldözést nem viseltem el? De az Úr valamennyiből kimentett. Hiszen midaz, aki buzgón akar élni Krisztus Jézusban, üldözést szenved». (2 Tim. 3, 10-12). Az apostol talán az üldöztetésben, a börtönben újra átéli azokat a pillanatokat, amikor «a harmadik égig ragadtatott». Mivel Pál mindent a hit szemével néz, ezért «látja» az Urat.

Esztelenség lenne-e azt hinni, hogy az Úr ma is megmutatja magát a hívőknek? Vagy talán szemünk akadályozva van, hogy meglássuk Őt?

Most el akarom mondani, mikor mutatkozott meg az Úr a legvilágosabban előttünk. Ha visszagondolunk arra, amit a barátságról mondottunk, nem lepődünk meg azon, hogy éppen a baráti szereteten keresztül jelent meg közöttünk.

Mi is a barátság legmélyebb mivoltában? Az a szeretetközösség és kölcsönös szeretetadomány, amelynek forrása maga az Úr: Krisztus maga ajándékozza meg egyik barátját a másikon keresztül. Most ismét megállunk és csendben szemléljük Őt... Nézzük az Urat, aki egyik testvértől a másik felé közelít, aki egyiket megajándékozza a másikon keresztül. Mindig Ő kezdeményez és végső soron mindig Ő ad. A kölcsönös adományozásnál mindig Ő van

jelen. Őt szemlélve tekintetünk — Benne — találkozik. Fehérek és négerek, szegények és gazdagok..., mindannyian testvérek vagyunk Krisztusban. Más már nem létezik, csak ez az öröm, hogy együtt láttuk Őt! Itt nyilatkozik meg a legnagyszerűbben az evangéliumi üzenet. Láttuk Őt!

Ha ma is « láthatjuk » Őt, szeretetművén keresztül, akkor ki kell nyitnunk szemünket, hogy valóban meglássuk az Urat testvéreinkben, akik az Ő « szentségét » képezik. A szegényeken és szenvedőkön keresztül előragyog az Úr arca.

Mounier mondotta egy szegény kis nyomorék lánykáról: ő a « kis Krisztus közöttünk ». Én is emlékezem egy kis nyomorék fiúcskára. Sántítva baktatott utánunk. Meghökkent tekintete örömtől sugárzott: csodálkozó szemét körülhozdozta új barátain, azokon akiket közülünk megkedvelt. Nem szólt arról a verésről, amelyet még előző este kapott, nehogy ezzel zavarjon minket; ügyetlen kis mosolya mögött még a szenvedés emléke rejtőzködött. Most kezdett újra hozzászokni a mosolygáshoz. Nem megy ez oly gyorsan! És visszagondolok arra a másik kisfiúra is, aki fulladozva zokogott, amikor csoportunk elindult a negyedből, amikor meg kellett válnia barátaitól. Ezen a napon is « látlam az Urat »!

Testvérem! Imádkozzunk együtt, hogy az Úr megnyissa szemünket! Hogy adja meg nekünk, neked és nekem, testvéreidnek és az enyémeknek, mindannyiunknak, hogy « látni » tudjuk Őt, hiszen jelen van közöttünk.

Az élet a halálból születik

Testvérem! Megígértem, hogy megosztom veled a kapott ajándékok legjavát. Eljött a pillanat; de kifogyok a szavakból, amikor egy életbevágó élményemről akarok szólni. Vannak olyan élményeink, amelyeket nem igen lehet napvilágra hozni anélkül, hogy egy kissé meg ne szentségtelenítenénk őket. Most, ha küzdve is a nehézségekkel, mégis közölni akarok itt egy személyes élményt, hogy segítselek téged: hiszem, hogy ez a vallomás, barátságunk jele, segíteni fog abban, hogy megtaláld Te is sajátos hivatásodat.

Visszaemlékezem ifjúságomra, a nehéz serdülőkorra. Utam állomásait szinte végeláthatatlanul szenvedések mérföldkövei jelzik. Álarccal jártam. Valami veszélyes rejtőzködött és növekedett az álarc mögött. A családi környezet levegője elviselhetetlen volt; beteges légkör. Betegség sújtotta azokat, akik amúgyis oly kevéssé voltak felkészülve a megpróbáltatásokra: az újabb csapások egymást érték, a seb sose gyógyult be. A család tagjai is álarcot viseltek. A világ és a szenvedés értelmetlenségének érzése időnkint annyira fokozódott, hogy szédülést okozott. S rendkívüli nehéz természetem csak tetézte a bajokat.

Ebben a világban egyetlen szilárd pont volt: apám iránt érzett csodálatom. Anyám maga volt a megtestesült szolgálatkészség; de apámnál ezenkívül valami sokkal emberibbet és sebezhetőbbet láttam. Ez a meghatározhatatlan jellemvonás bennem

is megvolt és apámhoz tett hasonlóvá. Ebben a sebzett és idegen világban, ahol mindenki némán viselte baját —, néha igazán találkoztam apámmal.

Az élet értelmetlenségének érzése és az a különös élmény — az apámmal való természetes találkozás — egymással küzdött bennem. És ekkor olyan jelek mutatkoztak, amelyek nyugtalanítani kezdtek: apám egészsége, fiatalos vérmérséklete és erős fizikuma ellenére, aggasztó tüneteket mutatott. Hónapokon keresztül szorongtam, gyötrődtem; tudtam, hogy egészsége romlik, de nem mertem kérdezni. Nem akartam elhinni, hogy a baj könyörtelenül elhatalmasodik rajta. Végülis, amikor már tovább nem hallgathattam, megtörtem a csendet. Megtudtam a könyörtelen igazságot: apám menthetetlen volt.

Ami eddig az álarc mögött fejlődött bennem, most a kétségbeesésben fejeződött be. A hitet ugyan nem vesztettem el, de lemondtam a reményről és a szeretetről. Hát így rothad el az élet, céltalanul, értelmetlenül! El akartam fogadni ezt a balszerencsét is, amely egy volt a sok közül. Egyre növekedett a távolság a saját felfuvalkodott ÉN-em és azok között, akikkel a családi körön kívül érintkeztem és akiknek érzéketlenségét gyűlölni kezdtem. És mivel nem kerülhettem el az elkerülhetetlent, mivel sem áldozat, sem ima nem segíthetett, nem maradt más hátra, mint a « visszautasítás ». *Nem*et mondtam az Úrnak. Ez volt az egyedüli kiút.

Az egyedüli? — Apám egy másikat is meg akart mutatni nekem: az áldozatét. A kereszt vállalását. A szabadon, öntudattal, szeretettel vállalt megváltó szenvedés útját.

Haldoklott és küzdött az én kétségbeesésem, önzésem, lázadásom ellen. Megtudtam, hogy ő sok

mindent megértett és a legnagyobb szenvedést is vállalta. A saját életét adta — énértem! « Hogy te valami jót tégy a tiéddel ».

Ezen a napon « láttam » először az Urat. S tanúsítom, hogy ebből a halálból született az élet. A halál az élet magva lett. Új élet sarjadt és én láttam, hogyan növekszik, fejlődik, szinte önmagától ez az új élet Isten kegyelméből és ennek az áldozatnak gyümölcseként. Láttam, hogyan irányul ez az élet « valami jó » felé. Ebből a szegény « én »-emből sarjadt az a másik, lemondással, áldozattal, küszködve, másokért szenvedve. Valami belső életnedv lendítette, növesztette, hogy hivatása szerint kiteljesedjék. Adja Isten, hogy egyszer termést hozzon! Valami nagy dolog történt bennem; én csak ingadozó jóakaratomat adtam hozzá. A halál az élet forrása lett.

Testvérem! Ez a titok nehéz és rendkívüli. A búzaszemnek meg kell halnia, hogy új termést hozzon. Apám áldozata értette meg velem a megváltás titkát. Az ő halála által éltem meg a húsvéti titkot és miatta hittem benne.

Igen, végső soron a megváltás titkáról van szó. Ki tehetné termékennyé az emberi áldozatot, hacsak ne Ő, az első Szenvendő, az Isten Fia? Miféle mag hozhatna gyümölcsöt, hacsak nem részesedik a Kálvária és a feltámadás kegyelméből? Végső soron a szenvedő Krisztus áldozata minden termékenység forrása. A Golgota óta, évszázadokon keresztül egészen a világ végezetéig, minden természetfeletti termékenység Krisztus áldozatában gyökerezik. Krisztusban van az üdvösség; egyedül Ő a feltámadás és az élet. Ő a mi hitünk alapja és reménységünk forrása.

De ha Krisztus keresztje is az életforrás, csak

úgy lesz hatékony, ha mi merítünk e forrásból, ha válaszolunk az Úr hívására. Keresztútját követve jutunk el az üdvösségre.

Ha Jézus nem jött volna el közénk; hacsak onnan az elérhetetlen mennyországból váltott volna meg bennünket egyetlen irgalmas tekintetet vetve nyomrúságunkra, azt kérdezhettük volna, hogyan lehetséges a szabadulás. Bizonytalanul tévelyegtünk volna; a tehetetlenség falába ütközve lépésről-lépésre. Magunknak kellett volna utat törnünk, az eltévelyedés kockázatát vállalva. De Jézus eljött. Láttuk Őt. Szeretete az azonosulás titka. Ez a Megtestesülés. Közöttünk élt és a világ végezetéig az emberi történelem emlékezni fog erre az eseményre. Láttuk közöttünk munkálkodni a világ üdvén. Láttuk, hogy a világ üdve az Atyának való engedelmesség, a kereszthalálig menő engedelmesség. Mennyire szeretnénk, ha nem így lenne! Mert mi a saját útunkat szeretnénk követni... De most már nem választhatunk más utat: Jézus előttünk választott. Ő megmutatta az üdvösség egyedüli útját. A keresztben az üdvösség: ez hitünk tanítása.

Testvérem, sokszor azt kérdezzük, Te is, én is: miért annyi nyomorúság körülöttünk? Miért a fojtó szenvedés, a küzdelmes keresztút, a bajoknak áradata, amely mint a tenger mindent elönt? Miért Egyházunk látszólagos halála? Miért függ Isten Fia látszólag újra a kereszten: miért haldoklik bennünk minden pillanatban? Miért? Miért?

Mert pontosan ez a kereszt a megváltás útja!

És milyen nehéz ebben hinnünk!

Ha van bennünk elég bátorság és szeretet Jézus és testvéreink iránt, vállaljuk ezt a keresztet, még ha nehéz terhe alatt földre görnyedünk is. Vagy

talán nem is annyira a szenvedés nehéz, mint inkább elhinni, hogy ez a szenvedés üdvhozó!?

Hogyan ismerhetjük fel a nyomorúságban és a gyöngeségben a győzelmet? Ez az ember, akit a lelkiismeret kínoz; ez a gyermek, akit a tudathasadás fenyeget, ez a fiatalember, akinek a jövőjét elvágta egy baleset, s nyomorékká tette; ez a pap, aki nem hirdetheti az evangéliumot és akinek a papi munka helyett csak a kimerítő fizikai munka tanúságtétele maradt mint egyetlen lehetőség; ezek a szenvedők hogyan fogadhatják el, hogy ez az út vezet a győzelemhez?

A választ már megadta Krisztus. Lássuk csak, hogyan értelmezték az apostolok és az ősegyház a húsvéti titkot, a halál és a feltámadás titkát. Nyissuk ki az újszövetséget!

« A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje » (1 Kor. 1, 18).

« Engem azonban Isten őrizzen attól, hogy mással dicsekedjem, mint Urunk Jézus Krisztus keresztjével, ki által a világ meg van feszítve számomra, s én a világ számára » (Gal. 6, 14).

« Sokan úgy élnek, mint Krisztus keresztjének ellenségei. Végük a pusztulás, istenük a has, dicsőségük az, ami gyalázatuk, eszüket a földieken járatják. A mi hazánk azonban a mennyben van. Onnan várjuk az Üdvözítőt is: az Úr Krisztust. Ő azzal az erővel, amellyel mindent hatalma alá vethet, átalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi megdicsőült testéhez ». (Fil. 3, 18-21).

« Titeket tehát... vele együtt életre keltett. Megbocsátotta minden bűnünket, a követelményeivel terhünkre szóló adóslevelet pedig eltörölte és a

keresztre szögezve megsemmisítette». (Kol. 2, 13-14).

« Vétkeinket testén fölvitte a keresztfára, hogy meghaljunk a bűnnek és igaz életet éljünk. Ti az ő sajgó sebei által gyógyultatok meg... ». (1 Péter 2, 24).

« Ne csodálkozzatok testvérek, ha a világ gyűlöl titeket. Mi tudjuk, hogy a halálból átjutottunk az életre, mert szeretjük testvéreinket. Aki nem szeret, a halálban marad ». (1 Jn. 3, 13-14).

« A keresztség által ugyanis vele együtt a halálba temetkeztünk, hogy amint Krisztus az Atya dicsősége által föltámadt halottaiból, úgy mi is új életet éljünk. Ha ugyanis halálának hasonlósága **által egybenőttünk vele**, akkor föltámadásában is úgy leszünk ». (Rom. 6, 4-5).

« Aki föl nem veszi keresztjét s nem követ engem, nem méltó hozzám. Aki meg akarja találni életét, elveszíti azt, de aki érettem elveszíti életét, megtalálja azt ». (Mt. 10, 38-39).

« Halál, hol a te győzelmed »? Mennyire megváltozik minden, ha hiszünk a húsvéti titokban!

Aki azt hitte, hogy kifoszt bennünket, gazdaggá tesz; aki azt gondolta, hogy elgyengít bennünket, új erőt ad; aki halálra akart adni minket, megnyitotta az élet útját.

Testvérem! Kimeríthetetlen gazdagság a kereszt; az üdvösség egyedüli útja a kereszt útja. Ha a keresztre tekintünk, hogyan kételkedhetnénk az Atya emberszeretetében?

A második választás

Testvérem, egészen különös, de úgy tűnik, hogy valami újat kezdek látni... Nem élted meg ezt Te magad is?

Úgy látszik, hogy minden ember életében elérkezik a pillanat, amikor az Úr hívására másodszor is választania kell.

Péterre emlékezem. Jézus a Galileai tó partján haladt. Távolabb két halász. « Kövessetek engem, emberhalászokká teszlek titeket ». És ők azonnal otthagyva hálóikat követték Jézust. (Mt. 4, 17). Ez volt az első választás. Mit tudhatott ekkor még Péter a Mesterről, akinek a szavát követte? Valójában édeskeveset. Talán hallhatta a kafarnaumi események hírét, néhányan beszélhettek neki az új Próféta prédikációjáról. Péterben is nagyon elmosódottan élhetett a zsidó nép messiási várakozása. Ki volt ez a férfi, aki most a tóparton oly nagy tekintéllyel szólt hozzájuk? Péter válaszában és választásában kétségkívül még sok a kíváncsiság, talán titkos hiúság is; mindenesetre Jézus személye vonzza. Talán bizonyos sikert, szerencsét is remél. De ugyanakkor őszinte, spontán nagylelkűsége is megnyilatkozik: elkötelezi magát, bár még nem tudja pontosan, mit vállal. Az a csodálatra méltó, hogy Krisztus megelégszik ezzel a gyarló válasszal és hogy elfogadja ezt a megajánlást.

Aztán múlnak az évek. Nem egy alkalommal a Mester érthetetlen magatartása megbotránkoztatja a tanítványokat, Pétert is. De azért kitartanak Jézus

mellett, minden akadály ellenére. Lassan-lassan kezdik érteni Jézus küldetését és követelményeit. Hitük megerősödik: « Uram, kihez mennénk, az örök élet igéi nálad vannak ». Saját gyengeségük megtapasztalásán keresztül tanulják meg, mit kíván tőlük a Mester.

Ismét Péter... Tegnap még azt erősítgette, hogy a halálig hűséges marad Mesteréhez. Ma pedig megtagadja Őt. « Kiről beszélsz? esküszöm, hogy nem ismerem azt az embert ». Meghátrál, megtagadja Urát, amikor biztonsága veszélybe kerül. S amikor a veszéllyel együtt félelme is eltűnik, megdöbbenve ismeri föl, mit is tett. Mit tett?! S most, mint egy gyermek, keserves sírásra fakad. Az Úr most megtapasztaltatta vele, hogy a saját erejére nem számíthat, egyedül Krisztusára. Megtapasztalta esendő voltát, hogy ne bízzon önmagában. Az Úr továbbra is szereti és könyörög érte: ez lesz erőssége.

S amikor elérkezik a második választás órája, Péter már másképp viselkedik. Most már ismeri a hívás követelményeit, a vállalt kockázatot, saját gyengeségét és azt a támaszt, amelyet az Úr szeretete és hűsége nyújt neki. « Péter, szeretsz engem? » Péter válasza félénk, alázatos. Semmi sem maradt az önteltségből: csak az egyszerű jóakarat és nagy hit: « Uram, te mindent tudsz, tudod azt is, hogy szeretlek téged ».

Úgy tűnik nekem, hogy minden keresztény életében megtalálhatjuk ezt a két állomást. Az első, viszonylag könnyű elkötelezettség után elérkezik az új választás pillanata. Akkor jön, amikor fáradtak vagyunk, amikor félünk, amikor tudatában vagyunk saját gyengeségünknek, amikor világosan látjuk az út akadályait. Az illúziók szertefoszlottak, a fiatalos, de kissé éretlen lelkendezés lelohadt.

Minden szigorúbbnak tűnik, és ami tegnap még vonzott minket, ma már erőfeszítést kíván, nehéz lemondást. S pontosan ez az a pillanat, amikor az Úr hozzánk szól: « Szeretsz engem? Szeretsz engem jobban, mint bárkit és bármi mást? Amit tegnap gyerekes vidámsággal felajánlottál, most újra meg akarod ajánlani, megfontoltan, határozottan, csupán azért, mert újra mindeneknél előbbre helyezel engem? Most jobban ismersz már, mint hajdanában; magadat is jobban ismered. Talán régebben a Mesternek kötelezted el magad, akinél felismerted az élet igéit; ma akarsz-e a megfeszített Üdvözítő nyomába szegődni, vállalod-e a keresztet? ».

Itt van a második választás pillanata!

Testvérem, azok a sajátos körülmények, melyek között élsz, csak fokozottabban kiemelik ennek a választásnak a kockázatát. Mégis, ezen körülmények között is hív az Úr és neked választanod kell. Ha a küzdelem minden pillanatban megújul, ha a napi kis választásokkal kell állandóan bajlódnunk, erőnk kimerül. Határozott választásra van szükség, amellyel teljesen elkötelezzük magunkat.

Amikor fáradtak vagyunk és nehéz körülmények között élünk, kiváltságos helyzetben vagyunk: ez éppen alkalmas az új választásra. Tudjuk, hogy önmagunkra nem számíthatunk, mert megtapasztaltuk törékenységünket; gőgünk elpárolgott, kijózanodtunk. Ha félünk is önmagunktól, az Úr hívására mégiscsak elkötelezzük magunkat, mert csak egyedül az Ő szeretetére számítunk. Pontosan úgy vagyunk, mint Péter. Félénken, alázatosan mondunk igent. Kiváltságos helyzetben vagyunk, és mégis valami lázadozik bennünk. Fel kell áldoznunk nyugalmunkat, azt amit talán legjobban szerettünk,

azt, amit eddig vonakodtunk odaadni az Úrnak. Éppen azt kéri tőlünk...

De az Úr hívása egyre sürgetőbb... Küszködve, nehezen, mégiscsak igent mondunk: egyedül az Ő vonzó szeretetére hagyatkozva.

Újra kell Őt választanunk. Újra el kell fogadnunk az Ő akaratát, ráállni az Ő útjára, amely oly különböző a miénktől. (Most már jól tudjuk ezt!). Bármibe kerül is ez, ŐT kell választanunk, minden másnak elébe helyezve. ŐMAGA elég lesz nekünk.

« Szeretsz engem? ».

Testvérem, hallottad ezt a második hívást? (Most arra gondolok, hogy Péter a vízen járt...).

« Ha a búzaszem el nem hal, nem hoz termést... »

Testvérem, mielőtt mindketten ráállnánk a Reménység útjára, hogy elébe menjünk annak, Aki jönni fog, még valamit szeretnék Veled megosztani, hogy « örömed teljes legyen ».

Emlékszem azokra a gyermekekre, akiknek édesanyja beteg volt. Néha kisétáltam velük a zöldbe, hogy magányosságukat felvidítsam. A leányka egy bimbót szakított egy vadrózsabokorról és a tövis megkarcolta. Majd a patak fölé hajolt és beledobta a bimbót. Ott állt mozdulatlanul, szemével követte az elsodródó bimbót, míg el nem tűnt. Akkor felém fordult és ezt mondta: « Ez a virág anyukához érkezik majd ».

Az Úr hatalmas mezején is hasonló dolgok történnek.

Te is, Testvérem, ezen a mezőn dolgozol. Előkészíted a talajt, elveted a magot. Naphosszat fáradozol, hogy az evangéliumi mag a lelkekbe kerüljön. És várod az aratás idejét. Azt akarom mondani, hogy én láttam már az aratást. Azt mondottuk, hogy az élet a halálból születik. Nos, láttam, hogyan hal meg a mag, hogyan növekszik a vetés és hogyan érik be a termés.

Hallgass csak rám. A Te hűséged tanúságtételed eljut hozzánk is; hallunk arról, hogyan követed az Úr hívását a nehéz körülmények között is. A távolság ellenére is hallottuk hangodat és testvérei-

dét. Hallottuk azokat is, akik sírnak. Hallottunk azokról, akik hűségesek a Mesterhez. A legjobbak üzenete eljutott hozzánk és ezeken keresztül éreztük, hogy hozzánk is szól az Úr. Ti a mi mestereink lettetek.

Testvérem, tanúsítom, hogy láttam, hogyan növekszik és érik be — sokszor megrendítő áldozatok árán — a ti vetéstek. Valahányszor eljut hozzánk a ti hűségteknek a tanúságtétele, tanúi vagyunk mi is az Úr kegyelmi működésének, annak a rendkívüli erőnek, amely az erőtlenségben nyilatkozik meg. A ti vetéstektől a mi kalászainkig, a ti szántástoktól a mi aratásunkig... a mag sok termést hoz.

Levelem megírásának egyik fő indító-oka éppen ez volt: ezt el akartam mondani Neked. Áldozatod hatékony. Te most a föld megmunkálásával foglalkozol és nem láthatod a vetés növekedését, az aratást. Azért tanúskodom én most arról, hogy munkád nem hiábavaló. Semmi sem veszik el az Úr szőlejében, amelyet a Mester azért metsz meg, hogy a tőkék több termést hozzanak.

Akarsz még egy utolsó bizonyítékot? Mert titkok vannak az Úr és a lelkek között. Egy papról van szó. Tíz év óta hűségesen akart élni papi hivatásában. A szegények között élt, de a gazdag papsághoz tartozott. Érezte ez utóbbi ténynek kísértéseit és gyengeségeit is. Hallott a ti gondjaitokról és szenvedéseitekről. Hallotta azt a hívást, amely a te egyházadtól jött; hallotta a hívást és sorsközösséget vállalt veletek, pedig neki is kijutott a szenvedésből. A Lélek hatalmába kerítette ezt a lelket. Később ezt mondotta: « Azon az estén, amikor ismeretlen testvéreimről hallottam, felismertem papságom értelmét ». S most egészen szegényen él a szegények között, mindent a szeretetre akar alapozni. Még ezt

is hozzátette: « Mindenegyes misémben első mementóm azokért a testvérekért szól ».

Azon az estén, Tesvérem, Ti, a hűséges keresztények adtátok meg ennek a papnak, hogy « megláthassa » az Urat.

Imádkozz érettünk, Testvérem. Hogy a Zsinat Egyháza kövesse a hívást a megújulásra. Imádkozz érettünk, hogy hinni tudjuk — a ti példátokon okulva: csak az a búzaszem hoz gyümölcsöt, amely a földbe esve meghal.

« Az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jön... »

Szent Pál apostol továbbadja azt a kinyilatkoztatást, amelyet az Úrtól kapott:

« Az Úrtól kaptam ugyanis, amit közöltem veletek: Az Úr Jézus elárulásának éjszakáján fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte és így szólt: « Végyétek és egyétek, ez az én testem, melyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre ». Ugyanígy a vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: « Ez a kehely az új szövetség az én véremben. Ezt tegyétek, valahányszor isztok belőle, az én emlékezetemre ». Valahányszor ugyanis e kenyeret eszitek, s e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jön ». (1 Kor. 11, 23-26).

Amikor az Egyház az Úr halálának és feltámadásának emlékét ünnepli, megjeleníti a halál és az élet titkát, amelyben mi is részesedünk. Igy tanúskodunk arról, hogy az Úr már eljött, de ugyanakkor várjuk második eljövetelét is. Hálát adunk azért, hogy Krisztus vére által az üdvösség egyszersmindenkorra adva van nekünk; ugyanakkor várjuk ennek az üdvösségnek teljes megvalósulását, hiszen még « csak reménységben vagyunk megváltva ». Várjuk az Úr eljövetelét, aki majd mindent lába alá vet és feltámasztja testünket. A múltba nézünk és ugyanakkor a jövőbe: mint a virrasztó várjuk a hajnalt, várjuk a zsoltárossal azt, hogy megláthassuk az élő Isten arcát.

« A sóvárgással eltelt természet Isten fiainak megnyilvánulását várja... Tudjuk ugyanis, hogy az egész természet együtt sóhajtozik és vajúdik mindaddig... Mi is sóhajtozunk és várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását. Meg vagyunk ugyan váltva, de még reménységben élünk ». (Rom. 8, 19-24).

P. Peyriguère, marokkói remete írta: « Feladatunk az, hogy a diaszporában is, egyedül is az egész kereszténységet képviseljük, egymagunkban is az egész kereszténység terhét hordozzuk mégpedig úgy, hogy egyre inkább Krisztust engedjük előtérbe bennünk. Egymagunk a kereszténység leszünk: mivel nem tudjuk Krisztust kiterjeszteni a felületen, hát növeljük Őt a mélységben, belül önmagunkban. Egyedül is a kereszténység vagyunk, nem a kereszténység kicsiben, hanem összesűrítve; annyira intenzíven a rejtett munkának adva magunkat, hogy a bennünk rejtetten élő Krisztus ereje mintegy kovászként megerjeszti és megnöveszti a látható és ismert Krisztust. Elsőszülöttek leszünk így, azoknak idősebb testvérei, akik majd a századok során utánunk születnek... ».

Krisztus, a megígért Megváltó eljött és mi láttuk Őt. De ma is folytatja rejtett növekedését bennünk. A szenvedésben és a nyomorúságban valami kicsit mi is « hozzáadunk emberségéhez ». Szeretete bennünk, általunk akarja összefoglalni egyetlen Testbe embertestvéreinket és általunk akarja növelni Misztikus Testét.

Amikor arról tanúskodunk, hogy már eljött és amikor előkészítjük második eljövetelét, hisszük azt, hogy « a titokzatos Átalakulásra hivatott teremtés végső soron nem más, mint az emberiség egésze,

amely egy test és egy lélek lesz a Szeretetben ». (Teilhard de Chardin).

* * *

« Boldogok a lélekben szegények: övék a mennyek országa.

Boldog a szomorkodók: majd megvígasztalják őket.

Boldogok a szelídek: övék lesz a föld.

Boldogok, akik éhezik és szomjazzák az igazságot: majd kielégítik őket.

Boldogok az irgalmasok: majd nekik is irgalmaznak.

Boldogok a tisztaszívűek: ők meglátják Istent.

Boldogok a békességesek: ők Isten fiai.

Boldogok, akiket az igazságért üldöznek: övék a mennyek országa.

Boldogok vagytok, ha miattam szidalmaznak és üldöznek titeket és hazudozva minden rosszat fognak rátok. Örüljetek és ujjongjatok: nagy lesz jutalmatok a mennyben ». (Mt. 5, 3-12).

Testvérem, ez a mi reménységünk!

Tartalom

Honnan jön ez a levél? 7
Valóban, egészen egyedül vagyunk? . 10
Hitünk nem « vígasztalás »! . . 15
« Választott nemzetség, királyi papság » . . 19
Apostolkodás? Átlátszóvá lenni Krisztus előtt 24
Evangéliumi helyzetben 29
A szeretet az azonosuláshoz vezet . 33
Hosszú türelem . . 38
Nikodémus éjjel jött 44
« Nem hívlak benneket szolgáknak, hanem barátaimnak » 48
Láttuk az Urat! . . . 51
Az élet a halálból születik . 54
A második választás 60
« Ha a búzaszem el nem hal, nem hoz termést » 64
« Az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jön » . 67

